

GLAS

umirovljenika

Glasilo Sindikata umirovljenika Hrvatske

Broj 302

ISSN 1849 -7837 // Zagreb, veljača 2022. // Godina XXVIII.

UVODNA RIJEČ

Dva Šubića kao 49 umirovljenika

Piše: Jasna A. Petrović

Nekako nam dođe mučnina kada čitamo u novinama kako guverner Hrvatske narodne banke Boris Vujčić ima, s dodatkom, 51 tisuću kuna neto plaće mjesečno, zlatni zagrebački dečko, dr. ekonomskih znanosti, bovivan koji voli vino i putovanja i godišnje prima dnevnice za barem 200 dana službenog puta. Još ti gore dođe kad vidiš da njegov viceguverner Roman Šubić ima 41 tisuću kuna plaće neto te još 150 tisuća dodatnih prihoda, a jedan je od 58 zaposlenika HNB-a nad kojima Hanfa vrši poseban nadzor zbog transakcija na burzi, pa se možda u tom grmu krije odgovor kako je, uz posebnu dozvolu HNB-a, i to vjerojatno za četvrtinu cijene, od agencije za otkup loših kredita i potraživanja otkupio viletinu koja danas vrijedi i sedam milijuna kuna. I to nije sve.

Isti Roman, koji je doktorirao – gdje drugdje – nego na Ekonomskom fakultetu u Osijeku – ima suprugu koja je sve donedavno radila u HNB-u i imala plaću od 13.725 kuna, ali ju je od travnja prošle godine zaposlio u Europskoj središnjoj banci za 75.994,34 neto kuna mjesečno. Dobro ste čuli. Taj donedavni zaposlenik Hrvatskog katoličkog sveučilišta čiji je rektor prigodom njegovog transfera objavio kako „u ime akademske zajednice i svoje osobno docentu Šubiću želimo puno Božjeg blagoslova u obnašanju njegove nove dužnosti“, naglasivši kako će to zasigurno biti „u korist razvoja javnog i općeg dobra hrvatskog društva“, dobro si je poslagao život. Šubići tako moralno zarađuju mjesečno 130.000 kuna neto prihoda. Kad to podijelimo s prosječnom plaćom od 7.333 kune ovaj bračni par, ne računajući vile, dionice i obveznice, vrijedi kao 17,7 hrvatskih radnika, odnosno – podijeljeno s prosječnom mirovinom od 2.647 kuna – „teški“ su čak 49 prosječnih umirovljenika. Tako se računaju prosjeci plaća i mirovina, a stvarnost je još gora.

To je Hrvatska. Zemlja velikih socijalnih nejednakosti. Šubići jedu bifteke posipane mljevenim biserima, kao posljednja kineska carica Ci Hsi koja je bisere rabila za ljepotu i pamet. Hrvatski umirovljenik jede rižu, to je njegova sarma, kontejneri su hranidbeni resursi, a zagrijani tramvaji dnevni boravak. Da vidimo tko će se usuditi ukinuti otkup plastičnih boca?!

Stvarna vrijednost prosječnog hrvatskog umirovljenika je najniža u EU – samo 36,1 posto hrvatskog radnika, a čak 62 posto mirovina je ispod hrvatske linije siromaštva koja je prošle godine iznosila 2.927 kuna. Čak 700 tisuća gladnih usta. Prošle godine 33,8 posto starijih od 65 godina je bilo u zoni rizika od siromaštva i socijalne isključenosti, a čak 52 posto samaca u toj dobnoj skupini. Brojka koja raste.

A najveći je problem što Vujčić i Šubić kroz zatamnjena stakla svojih limuzina ne vide stvarnost. Daleko od očiju, daleko od srca? I ne samo to, jer bogati drže da su moralniji od socijalno izopćenih siromaha. Njima je normalno kupiti vilu budzašto, muljati s dionicama, zastupati katolički svjetonazor i zaniijekati svoju pohlepu. No, ostaje pitanje, za kraj: jesu li bogati bogati zato što su nemoralni ili bogatstvo ljude čini nemoralnijima? Pokušajte sami odgovoriti na to pitanje.

U OVOM BROJU:

**TAJNA O NAJVIŠIM
HRVATSKIM MIROVINAMA**

Tko su dobitnici, a tko gubitnici?

**OPOREZIVANJE
INOZEMNIH MIROVINA**

Panika zbog dugova i kazni

INTERVJU

**dr. Aleksandar Savić,
specijalist psihijatrije,
Klinika za psihijatriju Vrapče**

Porast hitnih pregleda od 50 posto!

**SUH U POSJETU
MAJSKIM POLJANAMA**

Kućice za stradale umirovljenike

POČETNI PAKET KRIZNIH MJERA

Novi solidarni dodatak za umirovljenike!

Vodič HZZO-a

info.HZMO

Poštarina plaćena HP-u d.d. u sortirnici 10200 Zagreb
Šalje: Sindikat umirovljenika hrvatske,
Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2, 10 000 Zagreb

UMIROVLJENIČKE UDRUGE ZADOVOLJNE POČETNIM PAKETOM KRIZNIH MJERA

U svibnju novi dodatak za umirovljenike!

Prvo je 15. veljače 2022. godine održana 7. sjednica Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe u Ministarstvu rada i mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, na kojoj je nova predsjednica Višnja Fortuna iznijela niz pogubnih pokazatelja o razmjerima siromaštva u starijoj populaciji. Nakon toga je zamjenica Jasna A. Petrović izložila desetak antiinflacijskih mjera kao umirovljenički odgovor na sve lošiji standard starijih. Nazočni državni tajnik Dragan Jelić je vrlo pomno zabilježio sve prijedloge i iskomunicirao ih prema ministru Josipu Aladroviću koji je, pak, direktno sudjelovao u radnom timu za izradu paketa antikriznih mjera koji kreće od 1. travnja 2022. godine.

Već uvečer istoga dana predsjednice umirovljeničkih udruga su pozvane u Vladu na zajednički završni sastanak sljedećeg dana 16.2.2022., zajedno s čelnicima sindikalnih središnjica i potrošačkih udruga. I eto paketa mjera od 4,8 milijardi kuna kojim će se ublažiti udar na standard građana i poduzeća, a posebno i ranjivih socijalnih kategorija i umirovljenika te starijih osoba.

Umirovljenici s niskom mirovinom npr. do 1.500 kuna te osobnom invalidnim dobit će solidarni dodatak istovjetan Covid dodatku od 1.200 kuna, povišenu osobnu invalidninu te energetske vaučer od 400 kuna mjesečno (umjesto dosadašnjih 200 kn). No, i korisnici nacionalne naknade za starije osobe od 820 kuna mjesečno, dobit će energetske vaučer od 400 kuna mjesečno, što do sada nije bio slučaj. Propušteno je, međutim, svima koji imaju mirovinu ispod najniže (1.073 kuna za 15 godina staža) također dodijeliti mjesečni energetske vaučer, no to će se i dalje tražiti i pregovarati.

Bitno je da je cijena plina sa očekivanih 79 posto rasta, spuštена na do 20 posto rasta, a struje sa 23 posto na 9,6 posto. Bitno je i da je na plin i struju smanjen PDV sa 25 na 13 posto, a za ograničeno razdoblje od 1. travnja 2022. do 31. ožujka 2023. na samo 5 posto! PDV na hranu je smanjen s 13 na 5 posto na svježu ribu, meso, jaja, voće, povrće, jestiva ulja i masti, dječju hranu itd., a masla i margarin sa 25 posto na samo 5 posto. Zanimljivo je da je smanjen PDV za sportske, kulturne i ostale priredbe na samo 5 posto!

Korisno je da su uvedene olakšice i za pružatelje usluga smještaja, organiziranog stanovanja i boravka za starije osobe za 1.100 pravnih osoba s 40.000 korisnika, što će svakako utjecati na usporavanje očekivanog rasta cijena smještaja. Također će i 2.570 udomiteljskih obitelji sa 6.000 korisnika, od kojih brojne i sa starijim osobama kao korisnicima, dobiti povećane naknade.

Jesmo li, dakle, zadovoljni donesenim antiinflacijskim mjerama? Jesu li umirovljenici dobili dovoljno? Nisu, ali, moramo priznati da su dobili više nego što smo očekivali. Zato ćemo se izboriti za daljnje mjere, a prije svega za povećanje mirovina i poboljšanje modela usklađivanja mirovina. Tko preživi ova teška vremena.

KOGA BRIGA ZA UMIR

Tko će prvi kazan prež

U fokusu recentne umirovljeničke stvarnosti su siromaštvo, prijetnja gladi i neplaćanja računa, ovršavanje mirovine, nestašice, eksplozija cijena energenata, inflatorni skokovi, poskupljenje cijena prehrambenih namirnica, manjak novca za lijekove... Reći će netko da su to stvari koja ugrožavaju ukupno stanovništvo, no kad se zna da je prosječna plaća u 2021. godini dosegla 7.333 kune, a prosječna mirovina 2.647 kuna, onda je jasno da jedan umirovljenik „vrijedi“ samo 36,1 posto prosječnog radnika. Kad dodamo i činjenicu da je čak 62 posto mirovina niže od hrvatske linije siromaštva od 2.927 kuna, jasno je da u promišljanju zaštitnih mjera Vlada RH treba starije osobe smjestiti u sam vrh prioriteta.

Mrvice sirotinji?

Ali, je li to slučaj? Prvi se posljednjih tjedana u vezi umirovljenika oglasio vrh SDP-a, što nekako dođe i prirodno jer se deklariraju kao socijalno osjetljiva stranka. No, prvo je je predsjednik Peđa Grbin zagrmio kako treba izmisliti novu formulu usklađivanja mirovina i to tako da prati rast samo nekih cijena. Tako zbrkanim prijedlogom stvorio je kod umirovljenika dojam kako pojma nema kako se mirovine usklađuju. Nakon toga je okupio bivše SDP-ove ministre Boris Lalovca i Branka Grčića koji su predložili uvođenje inflatornog dodatka za one koji imaju plaće i mirovine ispod 4.000, po ugledu na prošlogodišnji Covid dodatak koji su ispregovarale umirovljeničke udruge Sindikat i Matica. Ali, po njima bi taj dodatak Vlada isplaćivala u ratama od po 200 kuna? Ludnica, zar ne! Naime, podsjetimo se kako je Grbin lani krajnje sarkastično popljuvao taj dodatak naglasivši kako je to „besramno bacanje mrvice sirotinji“. A sada, eto, predlaže isto, pa čak ne u komadu, već na obroke!

Prepisana „lekcija“

U međuvremenu je Grbin nešto naučio o usklađivanju mirovina, pa je „dopustio Grčiću da na konferenciji za novinstvo prezentira prijedlog umirovljeničkih udruga, ali u oklaštenom obliku. „Predlažemo da se ubuduće koristi sto posto vrijednosti višeg faktora, pa ako je inflacija veća od

na ivljavanja

rasta plaća, mirovine će se usklađivati sto posto po stopi inflacije, a ako je veći rast plaća usklađivat će se sto posto po stopi rasta plaća”, pojasnio je Grčić. Sindikat umirovljenika je u svojem starom prijedlogu pridodao da siromašniji trebaju dobiti više, odnosno usklađivanje od 120 posto povoljnijeg indeksa za one s mirovinama do 2.000 kuna, a od 110 posto za mirovine od 2.000 do 4.000 kuna. Dakle i tu je „prepisana“ lekcija, ali k tome obrezana.

Katarina Peović, saborska zastupnica Radničke fronte založila se pak da pravo na vaučere od 200 kuna za plaćanje režija (energenata) treba proširiti na umirovljenike, jer sada ih prima samo oko 60 tisuća kućanstava u Hrvatskoj, ali uvjeti su poprilično strogi – pravo na njih imaju samo korisnici zajamčene minimalne naknade ili osobne invalidnine. To je apsurdno, tvrdila je Peović, jer u Hrvatskoj ima više od 600 tisuća umirovljenika koji su ispod granice siromaštva. Peović je promašila za kojih stotinu tisuća umirovljenika, jer je u stvarnosti riječ o 700.000 umirovljenika ispod hrvatske linije siromaštva. Ipak, gledala je, vidjela je.

Hreljin poučak

A što je predložio notorni Silvano Hrelja, kao dežurni trbuhozborac umirovljenika? On bi da ne postoje mirovine niže od 2.000 kuna, ali samo za one koji nemaju više nekretnina ili ne „iznajmljuju apartmane“, jer onda to, kaže, „ne bi bilo pošteno“. Hrelja dodaje kako se umirovljenici „boje dužničkog ropstva, da neće imati dovoljno sredstava, da neće moći platiti struju i vodu, jer većina umirovljenika je odgovorna prema svojim obavezama. Oni će prije ići na to da plate račune, a na sebi će štedjeti. Ili će štedjeti na lijekovima, ili na prehrani, ili na grijanju. To za njihovo zdravstveno stanje nije dobro“.

Druge stranke šute, kao da ne prepoznaju starije stanovnike ili 1,2 milijuna umirovljenika kao svoju potencijalnu glasačku mašineriju. Jedino Mostov Marin Miletić kaže kako nas je „sve manje i manje - ostat ćemo sami mi ovdje u Saboru i umirovljenici“. Je li stvarno nestao interes političkih stranaka za stvarni život, za gorčinu i poniženje njezinih najugroženijih stanovnika – starijih osoba?

I sindikati aktivnih radnika djeluju ne-

zainteresirano za one koji im po 40 godina plaćaju visoku članarinu i od 2 posto bruto osobnog dohotka. Jedino se ovih dana oglasio Krešimir Sever iz NHS-a koji je i kroz dijalog s kolegama iz Sindikata umirovljenika prepoznao problem i upozorio: „Prošlogodišnji rast mirovina izgubio se na povećanju cijena. Samo hrana je poskupjela 8,1 posto. Umirovljenici su najugroženija skupina i država im mora pomoći!“

Što traže umirovljenici

Umirovljeničke udruge, Sindikat i Matrica za zajedničkim su stolom sačinili listu svojih prijedloga za hitne mjere pomoći umirovljenicima. Na prvom je energetski dodatak od 400 kuna (mirovine do 2.000 kn), 300 kuna (mirovine od 2.000 do 3.000 kn) i 200 kuna (mirovine od 3.000 do 4.000 kuna), čime bi najugroženijima osigurali toplu vodu i vatru na štednjaku. Drugo, to je ponovna isplata Covid dodatka za 2022. godinu pod istim kriterijima i uvjetima kao i lani; računice postoje, neće biti teško hitno provesti. Jer, baš brzina pomoći je hitna. Svaki građanin Srbije već je dobio po 100 eura, a svi umirovljenici u Sloveniji s mirovinama nižim od 1.000 eura dobili su po 150 eura.

Treći je zahtjev hitna promjena modela usklađivanja mirovina, jer postojeći vodi ka stalnom padu realne vrijednosti, pa je potrebno usklađivati s povoljnijim indeksom rasta inflacije/cijena ili plaća, i to u stopostotnom iznosu. No, kako bi se pomoglo najsitima, Sindikat predlaže da se za mirovine do 2.000 kn usklađuje sa 120%, a za mirovine od 2.000 do 4.000 kuna za 110%.

Danak u smrti

Umirovljeničke udruge također traže uvođenje preventivnih sistematskih zdravstvenih pregleda za sve starije od 65 godina, jer je bitno porasla smrtnost starijih osoba i umirovljenika od korone, pa bi trebalo spriječiti moguću pandemiju onkoloških, kardioloških i mentalnih oboljenja. I, peto, nitko ne smije biti gladan. Treba organizirati javnu pripremu toplih obroka i putem Crvenog križa i Caritasa organizirati distribuciju na lokalnoj razini i dostavu onima koji su gladni. Bez ikakve birokracije, papira i molbi. Gladan si, jedi.

I, naposljetku, kao šesta mjera se predlaže povećanje osobnog odbitka na dohodak sa 4.000 na 5.000 kuna, jer i tu ima prostora za disanje. Naravno, bilo bi dobro zamrznuti 50 glavnih prehrambenih proizvoda te smanjiti PDV na prehrambene proizvode. Bilo bi dobro i omogućiti rad umirovljenika u punom radnom vremenu uz zadržavanje pola mirovine, pa bi se i tu našlo prostora i potrebe na tržištu rada.

Bilo bi dobro kad bi Vlada oprala uši. Kad bi otvorila oči. Kad bi vidjela ogorčenje i poniženje starijih građana, prepoznala glad i strah, nesigurnost i depresiju, nadolazeće nestašice, prazne smočnice, kontejnere kao prehrambene resurse, kante za smeće za sakupljače boca, osamljene i zaboravljene starice i starce s mizernim mirovinama, kad bi Vlada vidjela, čula i djelovala. Bilo bi dobro. Kad bi otvorili zatamnjena stakla svojih automobila i pogledali van.

Jasna A. Petrović

Tko su dobitnici, a tko gubitnici

Tko u Hrvatskoj ima najvišu mirovinu? Da li se ona usklađuje ili je limitirana? Tko su privilegirani umirovljenici? Nema dvojbe da danas najviše mirovine imaju bivši predsjednik Stipe Mesić od više od 25.000 kuna, a jednako toliko i udovica prvog predsjednika Ankica Tuđman. Ona je, naime, još davne 2009. godine primala 22.500 kuna, a od tada joj je mirovina usklađivana dva puta godišnje.

Najviše mirovine u nerazvijenim demokracijama poput hrvatske obično se vežu uz političare, pa se tako već godinama kroje i mijenjaju kroz različite zakone. Tuđmanova plaća je doživjela značajniji skok 1998. godine kad je donesen Zakon o pravima i obvezama državnih dužnosnika, koji je odredio da mu Sabor određuje visinu plaće, a da se ostalima ona propisuje u postocima Tuđmanove plaće. Tuđman je tada dobio 35.000 kuna, a predsjedniku Vlade, Sabora i Ustavnog suda određena je plaća od 50 posto vrijednosti Tuđmanove. Postotak je pao na 50 posto dužnosničku vertikalnu.

Privilegije na kvadrat

Već tri mjeseca kasnije Sabor je mijenjao zakon te zaključio da i plaću predsjednika Sabora, Vlade i Ustavnog suda također trebaju propisivati zastupnici. Stoga je jedan od prvih poteza Vlade Ivica Račana 2000. godine bio smanjenje dužnosničkih plaća, ukinuta je fiksna predsjednička plaća te postoci po kojima se izračunavala plaća ostalih glavešina. Uvedeni su koeficijenti, a najviša politička plaća je utvrđena na 25.000 kuna za Predsjednika Republike, 24.000 za Predsjednika Sabora, a Premijera 22.500 kuna. Zastupnici po koeficijentu imaju od tada 15.000 kuna, plaća dužnosnika uvećava se za 0,5 posto za svaku navršenu godinu radnog staža, a najviše za 20 posto, pa prethodni iznosi nisu konačni. Treba naglasiti da se to utvrđivalo u vrijeme kad je prosječna plaća u RH samo 5.300 kuna!

Nakon Račanove 'reformе' političkog platnog poretka, najviša plaća i dalje je pripadala predsjedniku Republike – dodijeljen mu je koeficijent 7,00, a predsjednicima Vlade, Sabora i Ustavnog suda po 6,00. No, Račanova Vlada nije dugo štedjela. Desetak dana prije početka 2003. godine podigla je koeficijente koji vrijede i danas.

Predsjednikov je koeficijent i dalje najveći - 9,30, predsjednici Vlade, Sabora i Ustavnog suda imaju 7,86, a slijedi ih premijerkin zamjenik sa 7,43 te guverner HNB-a, potpredsjednici Vlade i Sabora s koeficijentom od 7,14. Tadašnja osnovica iznosila je 4.630,14 kuna bruto. Račan se nije usudio ukinuti saborske povlaštene mirovine. Na to ćemo se još načekati.

Umirovljeni na jedan dan

Naši vlastodršci sebi su tako osigurali mirnu starost, no neke stvari su se ipak promijenile u eri Vlade Zorana Milanovića koja je početkom 2012. ukinula povlaštene saborske mirovine. Prije samog donošenja Zakona, u bojazni da izgube

pravo na visoke mirovine, na samo jedan dan su se umirovili neki zastupnici. Vladimir Šeks je tako kazao da je to učinio jer smatra da nije bilo ništa nemoralno ili nepošteno, jer je rekao da je za 42 godine staža zaslužio mirovinu od 12.500 kuna. Osim njega, na jedan dan su se umirovili pa vratili u saborske klupe i HDZ-ovci Ana Lovrin, Ivanka Roksandić i Stjepan Milinković, HDSSB-ovac Boro Grubišić te manjinci Furio Radin i Deneš Šoja.

No, njihov strah pokazao se nepotrebnim, jer je Ustavni sud 2014. godine presudio da svi zastupnici i članovi Vlade te ustavni suci koji su uvjete za povlaštenu mirovinu ostvarili do 2012. godine, mogu zadržati tu povlasticu i kasnije prilikom umirovljenja. Ustavni suci su sami sebi pogodovali!

Dakle, samo oni koji su u Sabor po prvi put sjeli od 2012. godine nadalje nemaju pravo na povlaštene mirovine, već će u mirovinu kao i obični „smrtnici“, prema općim propisima Zakona o mirovinskom osiguranju. A svi koji su do 2012. godine skupili dvije godine zastupničkog mandata, odnosno dulje od polovice, te imaju 20 godina staža i 55 godina života, odnosno 50 godina za žene, mogu u saborsku mirovinu.

Podrezana krila bogatijima

Prema danas važećem Zakonu o najvišoj mirovini, ona se izračunava tako da se ukupni mirovinski staž osiguravatelja iskazan u obliku decimalnog broja pomnoži s 3,8 vrijednosnih bodova i polaznim faktorom te se tako izračunati osobni bodovi pomnože s mirovinskim faktorom i aktualnom vrijednošću mirovine. U slučaju kada svota mirovine, izračunata prema odredbama ZOMO-a, prelazi svotu određenu prema spomenutom Zakonu, određuje se svota najviše mirovine.

Najviša mirovina za branitelje iz Domovinskog rata i zastupnike u Hrvatskom saboru određuje se u visini dvije svote najviše mirovine za 40 godina mirovinskog staža. Zastupnicima koji su obnašali zastupničku dužnost u VI. ili nekom ranijem sazivu Hrvatskog sabora mirovina se limitira prema Zakonu o dopunama Zakona o najvišoj mirovini. Na zastupnike VII. saziva Hrvatskog sabora, koji obnašaju zastupničku dužnost u prvom mandatu, u cijelosti se primjenjuju odredbe ZOMO-a, a limit je 3,8 vrijednosnih bodova.

Visoke plaće, visoke mirovine

Prema podacima HZMO-a trenutno ima 1.750 korisnika najviše mirovine prema Zakonu o najvišoj mirovini. Znači li to da su u tu brojku uključeni i korisnici najviše mirovine prema ZOMO-u, ZOHBDR-u i Zakonu o pravima i dužnostima zastupnika u Hrvatskom saboru? U broju korisnika najviše mirovine sadržane su uz mirovine korisnika ostvarene prema ZOMO-u i korisnici najviše mirovine ostvarene prema Zakonu o pravima i dužnostima zastupnika u Hrvatskom saboru. U tom broju nisu uključeni korisnici najviše mirovine ostvarene isključivo prema ZOHBDR-u. Taj dio ostaje još izvan oka javnosti.

Prosječna najviša mirovina za 1.750 korisnika iznosi 7.499,23 kuna za 37 godina i 6 mjeseci staža, dok za samo

godinu i pol manje staža prijevremeni starosni umirovljenici su u 2021. godini ostvarili samo 3.080 kuna mirovine. Nazdravlje!

I još jedan zanimljiv podatak, u ukupnom broju svih umirovljenika samo 9.231 korisnik ima mirovinu višu od 8.000 kuna i to u prosjeku od 9.425,73 kuna. Dobar je podatak da takvi umirovljenici imaju 40 godina i 7 mjeseci radnog staža. Ali kad to usporedimo sa svim umirovljenicima s više od 40 godina radnog staža, šokira da njihova prosječna mirovina iznosi samo 3.704 kune, odnosno čak 2,5 puta manje!

Muke po računicama

No, kad HZMO pitate imaju li podatke koliko ih prima najvišu mirovinu prema ZOMO-u, zatim prema ZOHBDR-u te Zakonu o pravima i dužnostima zastupnika u Hrvatskom saboru, kao i druge pojedinačne podatke, kao npr. visina prosječnih mirovina, godine staža itd., HZMO odgovara kako ne vodi podatke o korisnicima najviše mirovine ovisno o posebnom propisu po kojem je ostvareno pravo na mirovinu.

Pa i kad ih pitate da ne tražite navođenje imena, dobijete odgovor kako je Zakonom o najvišoj mirovini (Narodne novine, broj: 162/98 i 82/01) propisano da se osobni bodovi za određivanje najviše mirovine utvrđuju tako da se ukupni mirovinski staž osiguranika pomnoži s 3,8 vrijednosnih bodova i polaznim faktorom, a svota najviše mirovine određuje se množenjem osobnih bodova, mirovinskog faktora i aktualne vrijednosti mirovine.

Za mirovine, pak, koje su ostvarene prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji i Zakona o pravima i dužnostima zastupnika u Hrvatskom državnom saboru, propisano je da svota najviše mirovine ne može biti viša od dvije svote najviše mirovine za 40 godina mirovinskog staža, osim ako nisu uvjete za mirovinu stekli prije 2012. Onda i dalje mogu imati povlaštene visoke mirovine.

Jednaki i jednakiji

Eto jedan stvarni primjer bez imena kako se računa najviša mirovina za korisnika koji ima 40 godina mirovinskog staža, s datumom priznanja mirovine 31. prosinca 2021. Korisnik je mirovinu ostvario prema Zakonu o mirovinskom osiguranju, tako da mu je ukupni mirovinski staž umnožen sa 3,8 vrijednosnih bodova i polaznim faktorom (40 godina mirovinskog staža x 3,8 vrijednosnih bodova x 1 polazni

faktor) = 152 (osobni bodovi). Kada te osobne bodove pomnožimo s mirovinskim faktorom i aktualnom vrijednosti mirovine (152 x 1 x 71,53 = 10872,56), dobijemo iznos od 10.872 kune kao najvišu moguću mirovinu.

Najviša starosna mirovina hrvatskog branitelja i saborskog zastupnika izračunava se na sljedeći način: 2 x 40 godina mirovinskog staža x 3,8 vrijednosnih x 1 (polazni faktor) = 304 (osobni bod). Onda se pomnože osobni bodovi, mirovinski faktor i aktualna vrijednost mirovine (304 x 1 x 71,53) i dobijemo najvišu mirovinu u iznosu od 21.745,12 kuna.

Vrijedi li taj princip i za izračun najviše mirovine bivšeg predsjednika RH, ili udovice bivšeg predsjednika RH? Da li i obiteljske mirovine imaju neko ograničenje? Prema odredbi članka 17. stavku 1. *Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika* (Narodne novine, broj 101/98) koja je bio na snazi do 22. veljače 2013. predsjedniku Republike Hrvatske nakon prestanka obnašanja dužnosti Predsjednika RH pripada mirovina u visini 90% plaće predsjednika Republike Hrvatske. To znači da je Predsjednik RH nakon prestanka obnašanja dužnosti mogao steći pravo na mirovinu u visini 90% plaće Predsjednika bez drugih uvjeta (dob, staž).

Socijalni raspad

Prema članku 2.a važećeg *Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o posebnim pravima predsjednika Republike Hrvatske po prestanku obnašanja dužnosti* (Narodne novine, broj 22/13, ZID Zakona) koji je stupio na snagu 22. veljače 2013. predsjednik Republike Hrvatske po prestanku obnašanja dužnosti ima pravo na mirovinu bez ikakvih drugih uvjeta, što je vrijedilo i za mlađahnu Kolindu Grabar Kitarić, za koju nije poznato da li je „uzela“ to pravo. Svota mirovine određuje se kao starosna mirovina prema *Zakonu o mirovinskom osiguranju* (općem propisu).

Otkada postoji institut najviših mirovina kao ograničenje mirovina? Prema Zakonu o mirovinskom i invalidskom osiguranju (Narodne novine, broj 26/83 do 59/96) koji se primjenjivao i u bivšoj SFRJ, a bio je na snazi do 1. siječnja 1999., najviša starosna i invalidska mirovine iznosila je 85% prosječnog mjesečnog čistog osobnog dohotka svih radnika zaposlenih u Socijalističkoj Republici Hrvatskoj u protekloj godini, prema službenim statističkim podacima, povećanog za 4 puta. Zakon o najvišoj mirovini RH na snagu je stupio 1. siječnja 1999.

Da se uložila jednaka količina napora i socijalne osjetljivosti u izračunu minimalne (a ne postojeće najniže mirovine, koja je dvojbena), danas ne bismo imali 40 posto svih novoumirovljenih korisnika s najnižom mirovinom, a niti čak 65 posto mirovina ispod hrvatske linije siromaštva. No, bogati smatraju suprotno, da se njihove mirovine ne bi smjele ograničavati i prelijevati u ime solidarnosti siromašnima u najniže mirovine, već bi svatko trebao dobiti onoliko koliko je uplatio kroz doprinose. Takav bi sustav tek bio u potpunosti socijalno neprihvatljiv i opasan.

Jasna A. Petrović

Porast hitnih pregleda od 50 posto!

autor je ili koautor 25 znanstvenih članaka. Mladog stručnjaka koji puno obećava odlučili smo pitati pitanja koja se više vežu uz stariju populaciju.

- **Već dvije godine „taoci“ smo pandemije koronavirusa koja je dovela do povećane izolacije starijih osoba i straha od smrti, a posljedično i do povećanja mentalnih oboljenja. Koliko je porastao broj slučajeva oboljenja od mentalnih bolesti, pa tako i depresije i anksioznosti u Hrvatskoj? Da li je povećan broj osoba koje su zatražile pomoć u vašoj klinici u Vrapču?**

U svakoj kriznoj situaciji očekujemo značajniji porast depresije i anksioznosti. Ne čudi onda da su istraživanja našla njihov jasan porast diljem svijeta pa tako i u Hrvatskoj tijekom COVID-19 pandemije. Istraživanje Hrvatskog psihijatrijskog društva našlo je porast intenziteta anksioznosti, depresivnosti, razina stresa i nesanice, te i porast odlazaka liječnicima obiteljske medicine. U Klinici za psihijatriju Vrapče smo vidjeli značajan porast hitnih psihijatrijskih pregleda. Ako usporedimo 2019. i 2020. godinu, radi se o porastu u hitnim psihijatrijskim pregledima od skoro 50%.

Starije osobe gurnute na margine

- **Hrvatska ima visok rizik od siromaštva i socijalne isključenosti za osobe starije od 65 godina, koji iznosi 33,8 posto. Socijalna isključenost je postala uobičajeni stil života, i prije pandemije. Koliko je pandemija pogoršala socijalnu isključenost kod starijih, s obzirom da su s radom prestale i brojne udruge, projekti koji su omogućavali unutargeneracijsko druženje?**

Socijalna isključenost je jedan od najznačajnijih razloga za javljanje depresije, anksioznosti, ali i tjelesnih bolesti, a po jednom istraživanju i do četvrtine starijih od 65 godina može osjećati socijalnu isključenost. Među prvim žrtavama pandemije su bile socijalne veze i aktivnosti koje su omogućavale unutargeneracijsko i međugeneracijsko druženje. Istina je da je pandemija samo potencirala već postojeći problem socijalne isključenosti.

- **S druge strane, koliko je došlo do promjena u obrascima međugeneracijskog druženja i komunikacije? Što bi vi preporučili starijoj populaciji, kako da izađu iz te komunikacijske oskudice?**

Pitanje međugeneracijske komunikacije i stavovi prema

Pandemija koronavirusa u crno je zavila mnoge obitelji, ne samo zbog povećane smrtnosti od zaraze tim virusom, već i pandemijom psihičkih oboljenja koju je sa sobom donijela. Naime, relevantna istraživanja pokazuju znatan porast depresije i anksioznosti u svijetu, a ista situacija je i u Hrvatskoj. Nažalost, psihoterapije i lijekovi ne pomažu svim oboljelima, zbog čega smo odlučili intervjuirati dr. Aleksandra Savića, koji je specijalist psihijatrije, subspecijalist forenzičke psihijatrije i radi u Zavodu za dijagnostiku i intenzivno liječenje i Zavodu za forenzičku psihijatriju Klinike za psihijatriju u Vrapču. Iako tek 40-godišnjak, dr. Savić ima poprilično iskustvo u psihijatriji.

Dobitnik je Dekanove nagrade za najboljeg studenta, s prosjekom 4,97, zatim nagrade „Top student“ tjednika Nacional, dobio je i Fulbrightovu stipendiju za usavršavanje u SAD-u. Blisko surađuje s istraživačima s fakulteta Yale koje vodi profesor Alen Antičević gdje se koriste računalne, neuroslikovne i farmakološke metode u pokušaju povezivanja gena, neuralnih krugova i specifičnog ponašanja odnosno psihičkih poremećaja.

Savić je objavio 5 poglavlja u priručnicima i knjigama, a

Izdavač: Sindikat umirovljenika Hrvatske

Za izdavača: Jasna A. Petrović, glavna i odgovorna urednica

Uređuje: Uredništvo

Adresa Uredništva: 10 000 Zagreb

Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2/II.

Info: telefon/fax: 01/4655 146; 01/4635 202

E-mail: suh@zg.t-com.hr; Web stranica: www.suh.hr

Grafički urednik: Zvonko Petrinjak

Tisak: 5. BOJA, Odra, 10020 Novi Zagreb

Temeljem mišljenja Ministarstva kulture Republike Hrvatske br. 532-03-01/7-96-01 od 20. 2. 1996. glasilo SUH-a je, kao proizvod iz članka 18. točka 13 Zakona o porezu na promet, oslobođen obveza plaćanja poreza na promet.

Cjenik oglasnog prostora (glasilo SUH-a i web stranica www.suh.hr): za jednu stranicu 4.000 kn; za pola stranice 3.000 kn i za četvrtinu stranice 2.000 kn.

osobama starije životne dobi su i kulturološka pitanja. Čini se da se jaz među generacijama postao veći, a starije osobe gurnute prema marginama, što svakako doprinosi gore spomenutoj isključenosti. To je nešto što predstavlja veliku odgovornost za sve u društvu. Starije osobe svakako zaslužuju biti vitalan dio društva, a uključivanje u društvene aktivnosti kada god je to moguće, razvoj novih interesa i očuvanje starih, ključno je za starije osobe, kao i držanje koraka s tehnologijom i novim komunikacijskim kanalima koji to olakšavaju.

Žene češće obolijevaju

- **Poznato je da socio-ekonomski status vrlo često utječe na razvoj različitih, pa i mentalnih oboljenja. S obzirom da 62 posto umirovljenika ima mirovine niže od linije siromaštva od 2.927 kuna, koliko to, uz pandemiju i dob, utječe na širenje depresije?**

Pitanje financijske sigurnosti je jedan od bitnih objektivnih stresora koji mogu pokrenuti depresiju. Financijske poteškoće izazivaju strah od budućnosti, a mogu kod starijih dovesti do osjećaja gubitka dostojanstva, razočaranja onim što imaju nakon godina truda, odricanja i ulaganja u društvo, pa konačno i do osjećaja beznađa.

- **Osobe u starijoj životnoj dobi suočene su s gubitkom dugogodišnjeg životnog partnera, postaju samci. Velikom većinom riječ je o ženama, koje uz gubitak voljene osobe i samoće, padaju i u siromaštvo, jer su izgubili dio prihoda smrću partnera. Iako to može pridonijeti nastanku depresije, i druge dobne skupine žena sklonije su depresiji od muškaraca. Zašto je to tako?**

Ako ostavimo po strani biološke razlike među spolovima koje mogu utjecati na promjene u regulaciji raspoloženja, ostaju nam društveni čimbenici koji žene čine ranjivijima. Tu spadaju pojačani zahtjevi koje društvo stavlja pred žene – održavanje tradicionalne uloge one koja skrbi o svima u obitelji uz istovremen imperativ funkcioniranje i na tržištu rada. Veća je vjerojatnost da će žene biti slabije plaćene i lošijeg financijskog stanja, što stvara osjećaj nesigurnosti, niskog samopouzdanja te osjećaj gubitka kontrole, što su bitni elementi u nastanku depresije.

Suicidi zbog tjelesnih bolova

- **Teži oblici depresije znaju biti i okidač za samoubojstva. Prema podacima osobe starije od 65 godina čine udjel od oko 40 posto svih samoubojstava u Hrvatskoj. Koji je razlog da starije osobe češće dižu ruku na sebe?**

Između suicida i depresije postoji jasna veza, a među čimbenike rizika za depresiju i suicid spadaju pad samostalnosti, socijalna isključenost i osjećaj usamljenosti, koji se inteziviraju nakon gubitka supružnika ili prijatelja ukoliko ne postoji socijalna mreža koja taj gubitak kompenzira. Osim toga, kronične tjelesne bolesti predstavljaju čimbenik koji je češći u populaciji starijih, a koji se veže uz

veću vjerojatnost za razvoj depresije i pokušaj suicida. To je osobito istina ako su tjelesne bolesti vezane uz bolne sindrome.

- **Unatoč činjenici da žene više obolijevaju od depresije, muškarci puno češće (tri do četiri puta) izvrše suicid od žena. Najviše stope suicida su kod muškaraca starijih od 75 godina. Kako tumačite podatak da se muškarci puno više odlučuju na taj čin?**

Postoje razlike u vjerojatnosti smrti zbog suicida između muškaraca i žena neovisno o dobnoj skupini. Iako je pojednostavljeno fokusirati se samo na jedan čimbenik, svakako je bitno spomenuti da će muškarci manje vjerojatno prepoznati depresiju ili potražiti pomoć zbog depresije. Muškarci će s većom vjerojatnošću starost i/ili depresiju doživjeti kao slabost i nešto što ne treba priznati. Bitan rizični čimbenik kod muškaraca je i češća konzumacija alkohola, koja povisuje rizik od impulzivnog ponašanja.

Bitno odmah liječiti

- **Znamo da je, kao i sa svakim poremećajem ili bolesti, potrebno što prije započeti liječenje. Nažalost, konvencionalni lijekovi i terapije jednom dijelu oboljelih od depresije ne pomažu. Prema nekim podacima čak trećina oboljelih ne reagira ili nedovoljno reagira na liječenje. U zadnjih par godina popularizirala se nova metoda liječenja, transkranijaska magnetna stimulacija (TMS). Kakva su vaša iskustva u klinici u Vrapču s tim uređajem, preporučujete li tu metodu i za starije pacijente?**

Uvijek postoji određeni broj slučajeva koji loše reagiraju na uobičajene metode liječenja, ali ne treba zaboraviti i da je to često rezultat kasne ili neadekvatne primjene lijeka. Danas nam je na raspolaganju široka paleta učinkovitih antidepresiva, ali ne treba zaboraviti niti da uz lijekove stabilizaciju depresije omogućavaju socijalizacija i redovita tjelesna aktivnost. Jedna od novih i sigurnih metoda liječenja depresije je TMS, metoda kojom se pomoću magnetnih polja izaziva promjena neuralne aktivnosti, a koja se primjenjuje i u Klinici Vrapče. TMS se pokazao sigurnim i učinkovitim za liječenje depresije i u starijoj populaciji.

- **Kako da naši stariji čitatelji prepoznaju potencijalne simptome depresije i kada se treba obratiti liječniku, s obzirom da se sada zbog pandemije i manje odlazi liječniku?**

Ne smijemo zaboraviti da na depresiju, osim dugotrajne i intenzivne tuge, mogu ukazivati i osjećaj beznađa, krivnje, bezvrijednosti, strah od budućnosti, gubitak energije i motivacije, promjene u apetitu i spavanju (kako nesanica tako i produljenje perioda spavanja), razdražljivost i nervoza, kao i poteškoće u koncentraciji i pamćenju. Kada god neki od tih simptoma dovode do značajnijeg pada u funkcioniranje i patnje, ili kada podrška okoline izostaje u rješavanju istih, treba se obratiti liječniku. To je osobito istina ako se jave suicidalne misli, koje su uvijek znak ozbiljnosti depresije.

Igor Knežević

I zato smo osmi u svijetu po smrtnosti od Covida

Mala procijepljenost hrvatskih građana definitivno je jedan od glavnih razloga visoke smrtnosti od Covida u našoj zemlji, zbog čega je Hrvatska početkom veljače izbila na osmo mjesto po smrtnosti u svijetu od te bolesti, i to čak 3.680 osoba na milijun stanovnika. U dobrom smo društvu, npr. s Peruom, Bugarskom, BiH, Sjevernom Makedonijom, Moldavijom i Gruzijom.

Već smo pisali kako je za nisku procijepljenost krivo i nepovjerenje građana u vladajuće strukture, koje vuče korijene još iz doba socijalizma, a nastavilo se i produbilo zbog korupcije u najvišim strukturama od početka hrvatske samostalnosti do danas.

No, iako Vlada RH u medijima stvara sliku kako je učinila sve u svojoj moći i osigurala svima cjepivo, to naprosto nije točno. Sad već s popriličnom gorčinom gledamo na poziv koji su predstavnici SUH-a i MUH-a dobili 14. srpnja 2021. godine, da dođemo na sastanak Povjerenstva za sprečavanje i suzbijanje epidemije COVID-19 u Ministarstvo rada. Tema sastanka je bila loša procijepljenost i pronalaženje načina kako uvjeriti starije građane koji su najugroženiji da se cijepi, jer se tada znalo da će nedovoljna procijepljenost odnijeti velik broj života najesen i zimu.

Unatoč neobičnom terminu pred same godišnje odmomore, SUH i MUH su ozbiljno shvatili poziv na sastanak te je pripremljen dokument od 19 točaka koji je trebao pomoći u povećanju procijepljenosti. Pod predsjedanjem epidemiologa Branka Kolarića, uz predstavnike SUH-a na sastanku su još sudjelovali i predsjednik Hrvatske liječničke komore Krešimir Luetić sa svojom zamjenicom, te predstavnici PR odjela Ministarstva rada i Ministarstva zdravstva.

Sastanak pro-forma

Nažalost, sastanak je protekao u tonu kao da su svi već na godišnjem odmoru, članovi ministarstva i vladinih tijela imali su par sitnih prijedloga koje su sami odmah i prihvatili da će provesti, poput toga da će pozivati umirovljenike na mirovinskim odrescima da se cijepi, a koji teško da su imali puno utjecaja na porast cijepljenja. S obzirom da je sastanak trajao samo sat vremena, predstavnici SUH-a dobili su nekoliko minuta za izlaganje, pa su kao najbitniju od 19. točaka prijedloga umirovljeničkih udruga istaknuli provedbu 14. točke, a u kojoj se traži da se uvedu mali mobilni timovi koji će sustavno obilaziti sva manja mjesta, periferije gradova, sela i zaseoke gdje nema javnog prijevoza kako bi cijepili to stanovništvo, kao i da se or-

ganizira cijepljenje za starije i nepokretne u svojim domovima.

Predstavnici obaju ministarstava ideju su dočekali s negativnim stavom, kazavši da je teško izvediva, da treba vidjeti koliko to košta i sl., tako da su na kraju uvaženi prijedlozi koje su sami pripremili. Kopije prijedloga umirovljeničkih udruga sa svim točkama predane su predsjedniku Povjerenstva, no u sljedećim mjesecima tek su neke stvari iz tog prijedloga se „poklopile“ sa stvarnim odlukama Stožera civilne zaštite, no od mobilnih timova nije bilo ništa. Grčka i mnoge druge europske zemlje su primijenile model odlaska „brda Muhameda“ i bitno smanjile stopu smrtnosti.

Pozitivan primjer

A da su mobilni timovi trebali biti itekako bitna stavka u borbi protiv smrtnosti od Covida pokazao je i nedavni primjer iz Splitsko-dalmatinske županije. Naime, tamo su upravo mobilni timovi predvođeni patronažnim sestrama u tri i pol mjeseca uspjeli cijepiti 711 nepokretnih, slabo

vratile bi se s mobilnim timom u njihove domove, zajedno s liječnikom i opremom koja uključuje i antišok terapiju te set za reanimaciju.

Time su cijepljeni i oni koji su se htjeli cijepiti, ali im je cijepljenje bilo nedostupno, i oni koji su se predomišljali, prije svega iz straha. No, upravo objašnjavanje od strane patronažnih sestara, a onda i dolazak cijelog mobilnog tima ulio im je sigurnost i tako neke od njih spasio od smrti.

“Kada ljudima objasnimo da su nuspojave od cijepjenja minorne, a toga se najviše boje, onda neki od njih ipak pristanu na cijepljenje. Dobro je napomenuti da svi naši pacijenti koje smo cijepili nisu imali niti jednu moguću nuspojavu”, kazala je za medije glavna sestra i pomoćnica ravnateljica za sestrinstvo županijskog Doma zdravlja, Amneris Milano Bekavac.

Novca ima, ali...

Tako su patronažne sestre u kućama cijepile 400 osoba, a 311 ih se nakon uvjeravanja patronažnih sestara otišlo samo

cijepiti na punktovima ili su se cijepili kod svog izabranog liječnika. U razgovoru s nekoliko liječnika specijalista koji rade u privatnim zdravstvenim ustanovama saznali smo da imaju česte upite starijih osoba da li u tim ustanovama nude i uslugu cijepjenja, jer im se ne da stajati na hladnoći niti čekati. Dakako, ima i onih koji se ne žele cijepiti, pa su tako primjerice 1.963 starije osobe odbile nagovaranja patronažnih sestara u Splitsko-dalmatinskoj županiji, a neke od njih su uvjerali njihovi mlađi članovi obitelji da se ne cijepi.

No, od 711 cijepljenih u toj županiji spašeno je sigurno destak života.

A sad zamislite da su u cijeloj Hrvatskoj organizirani mobilni timovi, tada bi se već govorilo ne o desecima, već stotinama spašenih života. Zbog svega je i postalo paradoksalno da se milijuni kuna troše na Covid testove, umjesto da se bar dio tog novca iskoristio za mobilne timove i bolju organizaciju cijepjenja.

Igor Knežević

pokretnih i preplašenih starijih osoba. Prvo su patronažne sestre prošle dodatnu edukaciju kod epidemiologa, a zatim dolazile do tih osoba jer su ih poznavale kroz svoj rad na terenu, ili im je adresu javljao liječnik obiteljske medicine. Odradile su odličan posao, jer su motivirale te ljude na cijepljenje, a u slučaju pristanka,

Panika zbog dugova i kazni

Krajem prosinca 2021. godine Porezna uprava RH objavila je poziv svim hrvatskim poreznim rezidentima da prijave, ako nisu, sve prihode iz inozemstva unatrag šest godina. Mnoge pa tako i umirovljenike koji primaju mirovine iz inozemstva zatekla je ta vijest i unijela popriličnu paniku. Porezna je početkom veljače ove godine ponovila poziv, navodno zbog nezadovoljstva odazivom građana, jer prošle godine je prijavljena 131 tisuća takvih primitaka, u iznosu oko 7 milijardi kuna, a prema procjenama Porezne, stvaran broj je veći za pedesetak tisuća.

Među neprijavljenima ima onih koji pokušavaju izbjeći platiti porez, ali i onih koji nisu znali da ga moraju platiti.

Šok za Varaždinca

„Halo, primam iz Austrije mirovinu 380 eura mjesečno, te hrvatsku 2.250 kuna. Trebam li platiti porez? Zvao sam poreznu i kažu da moram“, upitao nas je zabrinuti 79-godišnji Z.P. iz Varaždina, koji je u mirovini od 2015. godine. Uslijedilo je još desetak sličnih upita naših umirovljenika, pa smo odlučili istražiti o čemu se tu radi.

Kako bi potaknula dobrovoljne prijave, Porezna je odlučila amnestirati sve one koji nisu od 1. siječnja 2016. godine prijavili inozemni dohodak, odnosno neće biti sankcionirani prekršajnim kaznama i neće im se zaračunati zatezne kamate, no nakon slabog odaziva sad je i naveden rok do kraja veljače ove godine za dobrovoljnu prijavu.

U objavi Porezne je navedeno kao prednost da će se takvi dohoci oporezivati prema propisima važećim na dan dobrovoljnog prijavljivanja, što su mediji logično protumačili da će se oporezivati prema važećim stopama poreza na dohodak, koja iznosi 20 posto za radnike (za primitke do 360 tisuća kuna godišnje), a za umirovljenike je ona umanjena za dodatnih 50 posto, dakle iznosi 10 posto. Naime, prijašnjih godina stope poreza su bile veće, npr. 2019. je iznosila 24 posto za radnike i 12 posto za umirovljenike.

No, zbrku u javnosti unijeli su napisi u medijima u kojima je pisalo da će se dugogodišnjim neplatišama priznati osobni odbici samo za jednu godinu, a ne za svaku godinu posebno. A zbrci je pridonijela i sama Porezna uprava, koja je na svojim mrežnim stranicama objavila primjer izračuna poreza na dohodak za osobu, hrvatskog rezidenta, koji prima mirovinu iz Austrije, a nije ju prijavio dvije i

pol godine. Prema tom izračunu osobi bi se priznao osobni odbitak za samo jednu godinu. Kontaktirali smo i jednu zagrebačku ispostavu Porezne uprave gdje nam je savjetnica kazala da „dok ne dobiju nove naputke računaju po toj metodologiji“.

Dvije metode izračuna

Slijedom toga izračunali smo i poreznu obvezu za Z.P. iz Varaždina, kojem se zbrajaju i hrvatska i austrijska mirovina, te se na ukupan iznos u kunama „razreže“ porez, te prirez po mjestu stanovanja. Njegov zbroj mirovina iznosi 5.100 kuna. Kad se to pomnoži sa 72 mjeseca (6 godina) dolazi se do dohotka od 367.200 kuna. I sad dolazimo do onog što je najviše unijelo nemir svim neplatišama, osobni mjesečni odbitak u Hrvatskoj iznosi 4.000 kuna, no on se po prvotnoj metodologiji ne množi sa 72 mjeseca, već samo sa 12 mjeseci (jednom godinom), te se od 367.200 kuna oduzima samo 48 tisuća kuna, a ne 288 tisuća kuna (72x4.000). Tako Z.P. osnovica za obračun poreza ispadne 319.200 kuna, umjesto 79.200 kune.

Kad se „razreže“ porez od 10 posto, Z.P. bi po tom izračunu morao platiti 31.920 kuna, umjesto 7.920 kuna! Uz to mora još platiti i prirez, koji za Varaždin iznosi 7,5 posto, odnosno još 2.394 kune. Ukupni dug Z.P. penje se tako na 34.314 kuna! Ako mu se osobni odbitak prizna za svih 6 godina u iznosu od 4.000 kuna mjesečno, dugovao bi ukupno 8.514 kuna, odnosno četiri puta manje.

No, Porezna uprava 15. veljače 2022. objavila je priopćenje, u kojem se navodi da su se u medijima i javnosti pojavile „krive informacije“, te da je dostupna i metoda obračuna po godinama, prema kojoj će se obveznicima plaćanja poreza uračunati neiskorišteni osobni odbitak po godinama, i da će na temelju svake dobrovoljne prijave ino primitaka Porezna uprava primijeniti metodu obračuna koja će za poreznog obveznika biti povoljnija. I tu leži jedna „caka“, jer će se onda primjerice porez na dohodak iz 2017. godine

obračunavati po stopama koje su važile te godine, npr. za umirovljenike je iznosila 12 posto, a osobni odbitak u toj godini je bio 3.800 kuna.

Ponavljamo kako je u prvom priopćenju Porezne uprave iz prosinca 2021. godine pisali kako će se takvi dohoci oporezivati prema propisima važećim na dan dobrovoljnog prijavljivanja, no to očito sada ipak nije slučaj, već postoje dvije metodologije izračuna. Također, problematična je i 2016. godina, jer su se te godine još nisu priznavali osobni odbici za inozemne mirovine, zbog čega će Z.P. za tu godinu biti oporezovan za puni iznos austrijske mirovine od 2.850 kuna (380 eura), a za hrvatski dio mirovine neće. Baš zbrkano, zar ne?

Može na rate, ali...

Zbog našeg lakšeg izračuna njegovog poreznog duga računali smo kao da je svih šest godina primao isti iznos, a zapravo se i austrijska i hrvatska mirovina usklađuju, pa će mu i porezni dug po tom pitanju biti manji, jer su i mirovine bile manje. Srećom, neće morati sve platiti odjednom, već u ratama, no dakako, i rate sa sobom donose kamate na glavnici duga...

SUH je zaprimio i zanimljiv poziv čovjeka koji se raspituje za svog oca koji prima 1.000 eura austrijske i 1.000 kuna hrvatske mirovine od kolovoza 2016. Kaže kako mu otac ima i hrvatsku i BiH osobnu iskaznicu, odnosno prebivalište, i u dvojbi je treba li platiti porez u Hrvatskoj. Naime, većinu vremena živi u Hercegovini, te povremeno dođe u Zagreb u posjet sinu i unuku. U uputama Porezne uprave između ostalog piše da „rezidentom RH osobito će se smatrati porezni obveznik koji ima u RH prebivalište ili uobičajeno boravište ili ako mu je u RH i prebivalište uže obitelji“.

No, čovjek u ovom slučaju ima prebivalište i u BiH gdje živi sa suprugom kao užitim članom obitelji. Savjetnica iz jedne zagrebačke porezne ispostave nam je kazala da se za takve slučajeve mora izvršiti provjera rezidentnosti. S obzirom da je porez na dohodak u BiH manji od hrvatskog, najbezbolnije za ovu osobu bi bilo da odjavi hrvatsko prebivalište i odjavi se u Poreznoj upravi, što je sin nakon razgovora s nama poručio da će i učiniti, jer kaže da ono ocu ionako nije potrebno.

Što će tek biti s desecima tisuća mladih koji su iselili, a nisu sredili formalnosti odjave s prebivališta i porezne? Takvi će, kažu razočarani, promijeniti državljanstvo, jer im je pun kufer takve države...

Igor Knežević

Mirovine samo nekima?

Tko je Petar Vušković, koji je 18. siječnja 2022. u intervju za Dnevno.hr pozvao na nužnost privatizacije mirovinskog sustava? Stručnjak, kako ga predstavljaju u javnosti, predlaže radikalno rješenje. „Treba imati hrabrosti reći jednoj generaciji da uvodimo novi sustav, te da će mirovinu dobiti samo neki!“

Pa tko je taj nezavisni stručnjak Vušković? Doktorski studij i pisanje doktorata trajalo mu je 12 godina da bi 2021. godine doktorirao „Statističko modeliranje mjerenja stupnja opredijeljenosti vodstva kao odrednice sustava kvalitete prema normi ISO 9001“. Rođen je 1990. godine, a već u dobi od 21 godine, 2011., osnovao je i utemeljio svoju karijeru osnutkom udruge pompozno naziva Centar za javne politike i ekonomske analize, na čije čelo je 2018. izabrao sam sebe kao predsjednika. U toj mlađahnoj dobi otvorio je i firmu Q Norma koja se bavi usklađivanjem s ISO normama i GDPR uredbom. Zašto ovo pišemo? Zato jer je važno shvatiti kompetencije i stručnost osobe koja zaziva hitnu privatizaciju mirovinskog sustava i zagovara da se jednu generaciju umirovljenika žrtvuje.

Netočne brojke

„Loša demografska slika znači da je naš mirovinski sustav u velikim problemima jer uz ovakve brojke kakve imamo mirovinski sustav u kojem dominira solidarnost je neodrživ i njega treba hitno transformirati u sustav koji će se više temeljiti na privatnim ulaganjima mirovinske štednje. Godišnje izdvajamo oko 42 milijarde kuna da bi financirali mirovinski sustav što je najskuplja stavka proračuna, oko 10,5 posto BDP-a, a usprkos visokim davanjima, samo 56 posto mirovinskog sustava uspijevamo pokriti kroz doprinose koje zaposleni uplaćuju na godišnjoj razini“ – eto tako piše nezavisni stručnjak za sve i sva, čovjek koji kaže da je 10,5 posto BDP-a za mirovine previše, a ne zna da je zapravo hrvatski udjel 2020. iznosio 10,2 posto, dok je prosjek članica EU 12,7 posto.

„Riječ je o novcu koji u najvećem svom dijelu dolazi iz PDV-a“, kaže nezavisni stručnjak, a zaboravlja prihode iz poreza na dohodak i dobit itd. I k tome amaterski zaključuje kako „Vlada da bi suzbila cijenu plina koja raste je vrlo vjerojatno odlučila

smanjiti iznos PDV-a, a manji PDV znači i manje novaca u proračunu, znači manje novaca za mirovine...“. No, to su još naizgled bezopasni zaključci, ali sada tek slijedi „dubinska analiza“.

Zamke po doprinosima

Veli Vušković kako se već godinama priča o reformi mirovinskog sustava, ali osim nekih kozmetičkih zahvata nije puno toga napravljeno. Nastavlja kako se za prvi stup izdvaja 15 posto, te kako se mirovine tek nešto više od polovice financiraju iz doprinosa za mirovinu, što po njemu vodi ka zaključku da bismo za stvarno izdvajanje za mirovinu trebali davati 30 posto bruto plaće. I dodaje on kako je situacija toliko loša da se pandemijske 2020. godine trebalo hitno pronaći dodatnih 2 milijarde kuna kako bi se osigurala likvidnost mirovinskom sustavu.

Zna li gospodin nezavisno stručan za ISO, GDPR i mirovinski sustav, da se 25 milijardi kuna prikupilo iz mirovinskih doprinosa za 2021. godinu od najnižeg europskog mirovinskog doprinosa od samo 15 posto. Da se zadržao doprinos od 20 posto, umjesto što se 5 posto poklonilo na upravljanje bankama za drugi mirovinski stup, iz doprinosa bi bilo prikupljeno još 8 milijardi kuna, odnosno više od 33

svatko za sebe kapitalizira svoju mirovinu kako najbolje zna, prihvaćajući punu odgovornost za sebe“. On bi, znači ukinuo sve elemente solidarnosti, npr. obiteljske mirovine, najniže mirovine, dopunski mirovinski staž od šest mjeseci po jednom djetetu. On bi ukinuo ono što je u Europskoj uniji temelj javnih mirovinskih sustava. Kaže nam mladi nezavisni znanstvenik kako bi se „socijalne mirovine trebale koristiti kao nekakav fond gdje će se takva sredstva dodjeljivati samo onima koji su se iz opravdanih razloga našli u financijskim problemima, svi ostali bi se sami trebali pobrinuti za svoje mirovine“.

Totalna privatizacija mirovina?

I još dodaje da se trenutačno suočavamo s rekordnom inflacijom koja će dodatno produbiti probleme mirovinskog sustava, pa zaključuje: „Vlada treba imati hrabrosti reći jednoj generaciji kako mirovinski sustav poput ovoga kojega imamo prestaje sa radom i kako prelazimo na novi!“. Stvarno je to napisao? Da treba ukinuti mirovine onima koji su ih do sada zaradili svojim radom? Što? Nije on tako okrutan: nastavlja kako „naravno da to nije fer reći ljudima koji su desetljećima uplaćivali u sustav očekujući mirovinu na kraju radnog vijeka da ju neće dobiti, jer to bi izazvalo neviđenu revoluciju na ulicama!“. Kako se mirovinski problemi ne bi slili na ulice, pametnjaković predlaže kako bi „tim ljudima bilo najpoštenije vratiti novac koji su uplaćivali u sustav“.

Zašto ovo pišemo? Zato jer si svaka šušna može osnovati udrugu i biti predsjednik iste, pa

tako sebi dići rejting, pa onda docirati javnosti. Naravno, takve će uvijek podržati svi neoliberalno orijentirani ekonomisti i financijska industrija, zagovarajući ne samo opstanak obveznog drugog mirovinskog stupa, nego i i totalnu privatizaciju mirovinskog sustava. Tako bi se samo oko šezdesetak posto umirovljenika preselilo iz mirovinskog sustava u socijalni sustav, iz siromaštva u bijedu, iz pothranjenosti u glad, iz gorčine u totalnu poniženost. Ili neka si neki stave flaster na usta, jer uznemiruju narod.

Jasna A. Petrović

milijarde kuna zajedno. A to je opet niže od europskog prosjeka. I to bi bilo zasigurno posve dovoljno za isplatu postojećih bijednih mirovina za sve one koji su ih stekli radom ili unutargeneracijskom solidarnošću.

Ali, reći će naš čitatelj, a gdje je još devet milijardi do potrebnog iznosa od oko 42 milijarde kuna za sve mirovine? E, pa tu je, u nepostojećem državnom fondu za isplatu mirovina po posebnim propisima, jer one koštaju oko osam milijardi kuna.

Svojom lošom matematikom Petar Vušković tvrdi da je „rješenje u tome da

Vodič obveznog zdravstvenog osiguranja

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE U VELJAČI 2022.

UPRAVNO VIJEĆE HZZO-a

Dana 13. siječnja 2022. godine održana je izvanredna, a 31. siječnja 2022. godine redovna sjednica Upravnog vijeća Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (HZZO). U nastavku donosimo najvažnije odluke.

Provođenje testiranja brzim antigenskim testom (BAT)

Zbog iznimne epidemiološke situacije izazvane virusom COVID-19 Ministarstvo zdravstva je izdalo uputu u skladu s kojom je bilo potrebno u djelatnostima opće/obiteljske medicine i zdravstvene zaštite predškolske djece utvrditi novi postupak brzog antigenskog testiranja (u daljnjem tekstu: BAT) koji će uključiti i trošak testa te utvrditi da se postupak BAT temeljem medicinske indikacije u djelatnostima opće/obiteljske medicine i zdravstvene zaštite predškolske djece plaća izvan maksimalnog iznosa sredstva za provođenje dijagnostičko-terapijskih postupaka utvrđenih u skladu sa sklopljenim ugovorima o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznoga zdravstvenog osiguranja.

Stoga je Upravno vijeće HZZO-a na izvan-

rednoj sjednici održanoj 13. siječnja 2022. godine donijelo odluku o načinu plaćanja ovoga testiranja u djelatnostima opće/obiteljske medicine i zdravstvene zaštite predškolske djece na način da je utvrđen novi postupak BAT (BT020 – Brzi antigenski test na COVID-19 koji uključuje i trošak testa) prema cijeni od 62,05 kuna, dok je i nadalje u primjeni postupak BAT bez troška testa (BT019) prema cijeni od 41,30 kuna (kada su testovi distribuirani od strane Županijskih zavoda za javno zdravstvo).

Naime, u skladu s ranijom uputom Ministarstva zdravstva HZZO je 14. siječnja 2021. godine donio odluku o načinu plaćanja postupka BAT BT019, koji ne uključuje trošak testa, u okviru maksimalnog iznosa sredstava za provođenje dijagnostičko-terapijskih postupaka utvrđenog u skladu sa sklopljenim ugovorima o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznoga zdravstvenog osiguranja za djelatnosti opće/obiteljske medicine, zdravstvene zaštite predškolske djece, medicine rada te za specijalističko-konzilijarne zdravstvene djelatnosti.

Odlukom od 13. siječnja 2022. godine, kojom je ujedno stavljena izvan snage odluka od 14. siječnja 2021. godine, utvrđen je dakle novi način plaćanja postupka BAT (BT020) u djelatnostima opće/obiteljske medicine i zdravstvene zaštite predškolske djece kao i zadržan način plaćanja za djelatnost medicine rada i specijalističko-konzilijarne zdravstvene

IZ SADRŽAJA:

- Provođenje testiranja brzim antigenskim testom (BAT)
- Utvrđen novi postupak BT020

- Inzulinske pumpe uvrštene na liste pomagala HZZO-a

- Nacionalni transplantacijski program u pandemijskoj 2021.

djelatnosti na način kako je bio utvrđen ranije važećom odlukom (bez troška testa BT019).

Testiranje brzim antigenskim testom (oba navedena postupka) će ordinacijama opće/obiteljske medicine i zdravstvene zaštite predškolske djece biti plaćeno izvan maksimalnog iznosa sredstava za provođenje dijagnostičko-terapijskih postupaka (limita) utvrđenog u skladu sa sklopljenim ugovorima o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznoga zdravstvenog osiguranja.

U djelatnosti medicine rada postupci BAT biti će plaćeni u okviru maksimalnog iznosa sredstava za provođenje dijagnostičko-terapijskih postupaka utvrđenih u skladu sa sklopljenim ugovorima o provođenju specifične zdravstvene zaštite, a u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj djelatnosti u okviru maksimalnog iznosa sredstava za provođenje dijagnostičko-terapijskih postupaka utvrđenih u skladu sa sklopljenim ugovorima o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznoga zdravstvenog osiguranja.

Inzulinske pumpe uvrštene na liste pomagala HZZO-a

U skladu s prihvaćenim prijedlozima na sjednicama Povjerenstva za opća medicinsko - tehnička pomagala i Povjerenstva za ortopedska pomagala HZZO-a koje su održane 23.

studenoga 2021. godine i 18. siječnja 2022. godine za stavljanje ortopedskih i drugih pomagala na Osnovnu listu ortopedskih i drugih pomagala HZZO-a Upravno vijeće HZZO-a na sjednici održanoj 31. siječnja 2022. godine donijelo je odluku o stavljanju na Osnovnu listu pomagala HZZO-a novih podskupina sa novim pomagalima: inzulinske pumpe sa kateterom: inzulinska pumpa sa kateterom, sa mogućnošću automatskog zaustavljanja isporuke inzulina i obnovljena inzulinska pumpa koje će osigurane osobe moći ostvarivati u skladu s utvrđenom medicinskom indikacijom i prema kriterijima koji su stručno definirani. Cilj je osiguranje još veće dostupnosti ovih pomagala osiguranim osobama kod kojih će njihova primjena doprinijeti prevenciji dugoročnih, kroničnih komplikacija šećerne bolesti.

Na Osnovnu listu ortopedskih i drugih pomagala HZZO-a stavljena su i sljedeća nova pomagala: odašiljač za kontinuirano mjerenje glukoze za napredni sustav hibridne zatvorene petlje i senzor za kontinuirano mjerenje glukoze za napredni sustav hibridne zatvorene petlje; regulator za bocu.

Također na Osnovnu listu ortopedskih i drugih pomagala HZZO-a stavljena su sljedeća istovrsna pomagala: koncentrator kisika za kućnu uporabu - do najmanje 5 litara sa potrošnim materijalom; uređaj za potpomognuto disanje (CPAP) i ortoza za korekciju kokošjih prsa.

NACIONALNI TRANSPLANTACIJSKI PROGRAM U PANDEMIJSKOJ 2021.

Pedeset godina od prve transplantacije bubrega u Republici Hrvatskoj, obavljene u KBC Rijeci, transplantacijski program stavljen je pred velik izazov, ne samo na našem području, već na globalnoj razini. Pandemijska COVID 19 postala je svakodnevica koja je do krajnjih granica testirala izdržljivost našeg zdravstvenog sustava te je nakratko zaustavila i ovu granu medicine.

Unatoč tome, nacionalni transplantacijski program ne samo da je ostao aktivan u tim zahtjevnim okolnostima, već je uspio dokazati zašto je Republika Hrvatska jedna od najuspješnijih zemalja u području darivanja i presađivanja organa.

Povećanje dostupnosti i kvalitete transplantacijskih usluga za hrvatske građane postiglo se uspostavom programa transplantacije pluća. Taj izuzetan uspjeh iz travnja 2021. godine označio je pokretanje nacionalnog

programa transplantacije pluća, a do kraja godine uspješno je izvršeno 9 transplantacija pluća hrvatskim primateljima.

Rezultati nacionalnog transplantacijskog programa postignuti u 2020./2021. godini u skladu su sa globalnim trendom pada broja donacija i transplantacija solidnih organa. Unatoč tome, zahvaljujući velikom angažmanu svih stručnih donorskih i transplantacijskih timova koji su prilagođavali svoj rad sukladno epidemiološkoj situaciji, rezultati postignuti u 2021. godini daju optimizam i nadu pacijentima na listi čekanja da će dočekati organ za presađivanje.

U pandemijskoj 2021. godini ukupno je prijavljen 121 darivatelj organa (stopa 29,5 na milijun stanovnika). Hrvatskim primateljima uspješno su presađena 124 bubrega, 34 srca, 9 pluća, 104 jetre te su izvršene 3 kombinirane transplantacije jetra-bubreg i 6

transplantacija bubreg-gušterača. Izvršeno je 5 transplantacija bubrega sa živih darivatelja (obiteljske transplantacije). Ukupno je izvršeno 268 transplantacija solidnih organa (stopa 65,4 na milijun stanovnika).

U usporedbi sa 2020. godinom broj ukupnih transplantacija u 2021. godini povećan je za 26,5 %, broj transplantacija bubrega je povećan za 26 %, jetri za 9,5 % te srca za 36 %.

U Kliničkoj bolnici Merkur su izvršene 144

transplantacije solidnih abdominalnih organa, a slijedi ih KBC Zagreb s izvršenih 88 transplantacija. U KBC Rijeci presađeno je 18 bubrega, u KBC Osijeku 12 bubrega te u KB Dubravi 6 srca.

Prema realizaciji donorskog potencijala u 2021. godini od kliničkih bolnica prednjači KBC Sestre milosrdnice (prijavljena 23 darivatelja), a od općih bolnica OB Varaždin (prijavljeno 17 darivatelja).

(Izvor: Ministarstvo zdravstva)

ZAŠTITA OD VELIKIH HLADNOĆA - PREPORUKE ZA JAVNOST

Izlaganje niskim temperaturama u hladno zimsko vrijeme može uzrokovati štetne posljedice na zdravlje te dovesti do nastanka ozljeda (ozeblina, promrzlina, smrzotina) i opće pothlađenosti tijela (hipotermija), što može imati i smrtni ishod. Kako bi se zaštitili, pridržavajte se sljedećih preporuka:

- Pratite vremensku prognozu i upozorenja o niskim temperaturama i nepovoljnim vremenskim prilikama te izbjegavajte izlazak, ako to nije prijeko potrebno.

- Odjenite više slojeva tople odjeće, po mogućnosti od materijala koji zadržavaju toplinu (vuna, polipropilen, svila). Vanjski dio odjeće (kaput, jakna) treba biti nepropustan za vjetar i vlagu. Glavu zaštitite kapom koja prekriva oba uha, a ruke zaštitite rukavicama. Usta je dobro prekriti šalom zbog sprječavanja direktnog udisanja hladnog zraka (posebno važno za bolesnike s bolestima srca i dišnih puteva). Izuzetno je važna topla, udobna zimska obuća otporna na vlagu.

- Osobama koje boluju od kroničnih bolesti, posebno kardiovaskularnog i respiratornog sustava, preporuča se izbjegavanje izlaganju niskim temperaturama u ranim jutarnjim i kasnim večernjim satima.

- U slučaju ledene kiše, smrzavanja ili snijega na tlu, budite oprezni radi klizavih pločnika i kolnika te povećane mogućnosti padova i prijeloma kostiju.

- Kod niskih temperatura treba izbjegavati teže fizičke poslove na otvorenom, kao i sve aktivnosti koje uzrokuju ubrzano disanje.

- Pomognite obitelji, prijateljima i susjedima koji većinu vremena provode sami.

- Nemojte zanemarivati osjećaj hladnoće i drhtavicu koji upozoravaju na potrebu utopljanja i prekid boravka na hladnoći.

- U slučaju da se kod onih osoba koje duže borave na otvorenom (izletnici, planinari, alpinisti, vojnici) pojave početni simptomi pothlađivanja ili ozeblina (trnjenje i gubitak osjeta prstiju uz blijedu kožu, ponekad i bol), treba odmah potražiti zagrijani prostor, skinuti vlažnu odjeću, pothlađenu osobu postupno utopljavati zamatanjem u deke, ali nikako ne izlagati direktnom izvoru topline. Preporuča se dati tople bezalkoholne napitke (čaj, juha) te potražiti stručnu medicinsku pomoć i nazvati:

- Hitnu medicinsku službu – 194

- Centar za žurne službe – 112.

(Izvor: Ministarstvo zdravstva)

- U 2021. godini prijavljen 121 darivatelj organa

- Zaštita od velikih hladnoća – preporuke za javnost

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje - Direkcija

Margaretska 3, 10000 ZAGREB

www.hzzo.hr

Za nakladnika: ravnatelj Lucian Vukelić, dr. med. spec.

Urednice priloga: Veronika Laušin, dr. med. spec., zamjenica ravnatelja HZZO-a
Martina Furlan, dipl. iur. i Nevenka Mirković, dipl. iur.

BESPLATNI TELEFONSKI BROJEVI

za informacije obveznog zdravstvenog osiguranja: 0800 7979

za informacije dopunskog zdravstvenog osiguranja: 0800 7989

Prijenos domova za starije osobe na županije

U siječnju 2022., u skladu sa Zaključkom Vlade Republike Hrvatske iz studenoga 2020., HZMO je prenio pravo vlasništva na nekretninama domova za starije osobe na Primorsko-goransku županiju i na Grad Zagreb.

U Mramornoj dvorani Pomorskog i povijesnog muzeja Hrvatskog primorja u Rijeci 19. siječnja 2022. ravnatelj Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje Ivan Serdar i župan Zlatko Komadina potpisali su ugovor o prijenosu prava vlasništva nekretnina HZMO-a, Doma za starije osobe "Kantrida" u Rijeci i Doma za starije osobe "Mali Kartec" na otoku Krku, na Primorsko-goransku županiju. U prostorima Gradske uprave Grada Zagreba 28. siječnja 2022. ravnatelj HZMO-a Ivan Serdar i gradonačelnik Grada Zagreba Tomislav Tomašević potpisali su ugovor o prijenosu prava vlasništva na nekretninama HZMO-a na Grad Zagreb, bez naknade. Riječ je o domovima za starije osobe *Peščenica Zagreb*, *Centar*, *Sveti Josip Zagreb*, *Medveščak Zagreb* i *Sveta Ana Zagreb*, ukupne vrijednosti 558.610.000,00 kn.

Grad Zagreb šesta je jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave s kojom je HZMO potpisao ugovor o prijenosu prava vlasništva bez naknade, a do kraja godine planira se potpisivanje ugovora s još pet županija koje su dosad iskazale interes.

Ugovorima je definirano da se slijedećih 20 godina ne može mijenjati vlasništvo niti namjena ovih objekata.

Usklađena svota nacionalne naknade za starije osobe

Na 13. sjednici, održanoj 2. veljače 2022., Upravno vijeće HZMO-a donijelo je Odluku o usklađivanju svote nacionalne naknade za starije osobe od 1. siječnja 2022. koja **iznosi 820,80 kn**.

Člankom 9. Zakona o nacionalnoj naknadi za starije osobe propisano je da se svota nacionalne naknade za starije osobe usklađuje od 1. siječnja svake kalendarske godine prema stopi promjene indeksa potrošačkih cijena iz prethodne godine u odnosu na godinu koja joj prethodi, prema podacima Državnog zavoda za statistiku, ako je stopa veća od nule.

Odluka o usklađivanju svote nacionalne naknade za starije osobe **prvo je usklađivanje od stupanja na snagu Zakona o nacionalnoj naknadi za starije osobe** (1. siječnja 2021.), a donesena je na temelju službenih podataka Državnog zavoda za statistiku o stopi promjene indeksa potrošačkih cijena u RH za razdoblje I.-XII. 2021. u odnosu na razdoblje I.-XII. 2020. koja **iznosi 2,6 %**.

Nacionalna naknada za starije osobe povećana prema novoj svoti isplatit će se u veljači za siječanj 2022.

KORISNICI MIROVINA - isplata u siječnju 2022.

Vrsta mirovine	Broj korisnika	Prosječne svote mirovina
Prema Zakonu o mirovinskom osiguranju - ZOMO		
Starosna mirovina	494 300	2.849,66 kn
Starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika - čl. 35. ZOMO-a	42 641	3.771,56 kn
Starosna mirovina prevedena iz invalidske - čl. 58. ZOMO-a	80 015	2.514,41 kn
Prijevremena starosna mirovina	205 981	2.752,17 kn
Prijevremena starosna mirovina zbog stečaja poslodavca - čl. 36. ZOMO-a	361	3.023,92 kn
Invalidska mirovina	101 888	2.146,18 kn
Obiteljska mirovina	213 910	2.142,57 kn
UKUPNO - ZOMO	1 139 096	2.647,34 kn
Korisnici koji su u 2021. godini prvi put ostvarili pravo na mirovinu - ZOMO		
Starosna mirovina	23 651	2.634,80 kn
Starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika - čl. 35. ZOMO-a	5 568	3.533,72 kn
Prijevremena starosna mirovina	7 555	2.852,67 kn
Prijevremena starosna mirovina zbog stečaja poslodavca - čl. 36. ZOMO-a	23	3.419,18 kn
Invalidska mirovina	2 319	2.079,34 kn
Obiteljska mirovina	12 467	2.237,70 kn
UKUPNO	51 583	2.643,14 kn
Prosječna starosna ZOMO mirovina s mirovinskim stažem od 40 i više godina	107 021	4.079,33 kn
Prosječna ukupna ZOMO mirovina s mirovinskim stažem od 40 i više godina	211 341	3.706,03 kn
Korisnici najniže mirovine kojima je mirovina određena prema ZOMO-u	275 564	1.790,88 kn
Korisnici najviše mirovine prema Zakonu o najvišoj mirovini	1 751	7.499,23 kn
Ukupan broj osiguranika		1 571 672
Ukupan broj korisnika mirovine		1 232 601
Odnos broja korisnika mirovina i osiguranika		1:1,28
Prosječna netoplaća u Republici Hrvatskoj za studeni 2021.		7.333,00 kn
Prosječna starosna mirovina ZOMO korisnika koji su pravo na mirovinu ostvarili u 2021. godini		2.816,04 kn
Korisnici mirovina - muškarci (46,02%)		567 299
Korisnici mirovina - žene (53,98%)		665 302
Prosječan mirovinski staž za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO		31 godina
Prosječna dob za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO		72 godine
Prosječan mirovinski staž za korisnike starosne mirovine ostvarene u 2021. godini - ZOMO		34 godine
Prosječna dob za korisnike starosne mirovine ostvarene u 2021. godini - ZOMO		63 godine

Uređuje i grafički priprema:
 Ured za odnose s javnošću HZMO
 A. Mihanovića 3, 10000 Zagreb
 e-mail: urednistvo@mirovinsko.hr
 faks: 01/4595-168

m.
 mirovinsko.hr

INFOTELEFONI:
 +385 1 45 95 011
 +385 1 45 95 022
 (radnim danom od 8 do 16 sati)

Kućice za stradale umirovljenike

Predsjednica SUH-a Jasna Petrović i glavni tajnik SUH-a Igor Knežević zaputali su se 4. veljače 2022. godine u posjet trima obiteljima u Glini i Majskim Poljanama za koje je SUH nakon katastrofalnog potresa osigurao sredstva za financiranje izgradnje privremenog doma – jednog kontejnera i dvije montažne kućice. Unatoč skromnim financijskim mogućnostima SUH je odmah nakon potresa pokrenuo humanitarnu akciju putem Europske federacije umirovljenika i starijih osoba (FERPA) te je pribavljen ukupan iznos od 113.000 kuna, većinom od talijanskih umirovljeničkih udruga, koji je u cijelosti uplaćen za izgradnju spomenutih objekata.

Po dolasku u Glinu SUH-ce su dočekala dva volontera, Nikola Janus i Milan Martinović, ljudi od povjerenja Branke Bakšić Mitić, dogradonačelnice Gline, koja je postala poznata široj javnosti po svom humanitarnom radu još prije potresa, zbog čega je i dobila nagradu Ponos Hrvatske. U uvodnom ćaskanju Nikola i Milan su istaknuli kako su se Glinom i okolicom prošetali mnogi političari, pa tako i predsjednik i premijer, koji su obećavali brzu obnovu, ali da država do tog trenutka nije obnovila niti jednu jedinu kuću. Na sreću, brojne organizacije i pojedinci, pa tako i SUH, pomogle su smjestiti dio nastradalog stanovništva.

Birokratski apsurd

Prvi kojima je SUH pomogao odmah nakon prvih uplata stranih sindikalnih udruga bila je šesteročlana obitelj Bjelajac iz Majskih Poljana, sela gdje je u potresu smrtno stradalo pet osoba. Stevo

(73), Mira (75), sin Borislav (51) sa suprugom Draganom (40), i djeca Zoran (20) i Tamara (17) nakon potresa su živjeli u samo jednom kontejneru, bez sanitarnog čvora, pa je SUH od donacije SPI CGIL Italije uplatio 40.000 kuna za cijeli novi sanitarni kontejner koji ima kupaonicu i funkcionalni toalet. Majske Poljane nemaju vodovod i kanalizaciju, tako da vodu crpe iz bunara, te imaju septičku jamu. U potresu su im stradali kuća, štala, ali i četiri krave i svinja koja je nosila prasiće, a preostalu stoku su prodali u bescijenje.

S obzirom da još nisu dočekali pomoć države u obnovi kuće i štale, jer su živjeli od uzgoja domaćih životinja, sami su raščistili potresom razrušenu kuću i štalu. No, uslijedio je apsurd, građevinska tvrtka Ingra obećala im je donirati materijal za izgradnju nove štale, no to je na čekanju, jer lokalni birokrati sad traže izradu geodetskog elaborata za rušenje i raščišćavanje štale, koja je već prije godinu dana srušena u potresu i sami su je već raščistili, te sada moraju „sređivati i plaćati papire“.

Pamučna prediona u Glini bila je glavni poslodavac većini obitelji ovog kraja, pa tako i obitelji Bjelajac. Stevo skupio 22 godine staža te ima 1.900 kuna mirovine, a supruga Mira 30 godina staža i ima 2.100 kuna mirovine. Sin Borislav i unuk Zoran su zaposleni, te su

zajedno uspjeli uštedjeti da izgrade malu pomoćnu kućicu od niti 30 kvadrata koja im služi samo kao blagovaonica. Spavaju i dalje u dva spojena kontejnera, u neprimjerenim uvjetima.

Zanimljiva je priča o Pamučnoj predioni, govori nam Nikola Janus. Naime, poslije rata upravo je Branka Bakšić Mitić uspjela dovesti Benetton na pregovore o preuzimanju tvornice, no pregovori su propali, kaže Nikola, dodajući da je tadašnja garnitura na vlasti tražila dio kolača za sebe. Strojevi su prodani, a ogromni prostori iznajmljeni jednog drugog tvrtki.

Cvijeće za veliki osmijeh

U Majskim Poljanama smo posjetili i supružnike Grubić, Milorada (69) i Stanu (63) kojima su u potresu nastradale dvije kuće i štala. Za njih je izgrađena drvena montažna kućica od 35 kvadrata, a SUH je sufinancirao njezinu izgradnju sa 50 posto, odnosno sa 43.000 kuna. Ekipa SUH-a svakoj obitelji donijela je prigodne poklone, te buket cvijeća. To je razgalio Stanu, koja nam je sva ozarena kazala „kako joj desetljećima nitko u goste nije donio cvijeće“, što nam je spomenula još par puta tijekom razgovora, kao i na rastanku.

„Stvarno smo sretni što smo dobili ovu kuću, i općenito životom. Kuhinju nam je donirala hrvatska tvrtka Prima. Invalid sam, imam implantate u kukovima, pa vjerujem da je i to možda ubrzalo stvar da nam se pomogne“. I Stana i Milorad također su radili u Pamučnoj predioni, no zbog rata i poslijeratne nezaposlenosti nisu skupili puno staža, zbog čega Stana ima 1.600 kuna mirovine, a Milorad 1.300 kuna. Stana nam je kazala kako su i prije i sad živjeli sretno, s tim da su prije imali više krava i svinja i radili poljoprivredu. Na to se ubacio simpatični Milorad: „Ma, ja vam nikad nisam volio poljoprivredu, ali sam je morao raditi. Bio sam dobar nogometaš,

pa bi nakon posla išao igrati nogomet u Glinu", sa smiješkom koji mu nije silazio s lica nam je objasnio.

Stari, ali žilavi

Treća obitelj kojoj je SUH pomogao je bračni par Mitić. Milan (88 godina) i godinu dana mlađa supruga Milica, pokazali su nam svu žilavost ljudi ovog kraja. Nakon potresa su bili smješteni u kontejner pored svoje kuće, a nedavno su dobili montažnu kućicu od 25 kvadrata, sa svim potrebnim priključcima, a SUH je sufinancirao njihov novi dom sa 30.000 kuna. Zasad tamo borave po danu gdje kuhaju i griju se, te čekaju da im se prebaci i krevet kako više ne bi spavali u kontejneru.

Nakon zahvale na poklonima, Milica nam je kazala kako joj je najveći poklon kad im netko dođe u goste: „Bog vas blagoslovio, hvala vam na svemu, što ste pomogli da imamo ovu kućicu. Ništa nam ne nedostaje, dok se ima za jesti dobro je“, kazala nam je, dodavši da više voli da je zovu nadimkom Jeja nego imenom. Inače, Crveni križ svim trima obiteljima donosi ručak svaki dan, pa i vikendom, no Jeja kaže da nekad ne može dočekati ručak pa ga sama napravi. Njezin suprug Milan nas je pak proveo kroz kuću koja je stradala u potresu, te nam kazao da je po zanimanju tokar, i da bi da je zdrav, sam išao sve popraviti.

Dobra stvar je što je Milan skupio 40 godina radnog staža radeći u Pamučnoj predionici, te sada ima mirovinu od 3.000 kuna koja

im pomaže u preživljavanju. Unatoč slabijoj pokretnosti, Mitići su SUH-ovce ispratili do automobila te smo jedni drugima poželjeli sreću za kraj.

I.K.

LJUDI ZA LJUDE

Na kavi s glinskom dogradonačelnicom

Nakon završetka posjeta trima obiteljima, SUH-ovce je u Glini dočekala zamjenica gradonačelnika Branka Bakšić Mitić, bez koje bi mnogi ljudi u tom kraju živjeli u nehumanim uvjetima, pa čak i gladovali. Izvrstan dojam koji je ostavila u medijima upotpunjen je i srdačnim susretom uživo, a i obitelji koje smo posjetili su nam o Branki pričale samo u superlativima. U 20-ak zajedničkih minuta na kavi, Branki je nekoliko puta zvonio mobitel, te je ona koordinirala kako nekome dostaviti drva, srediti krov, dimnjak...

Jedan čovjek se ustao i prišao nam do stola i zahvalio Branki na svemu što čini za glinsku sirotinju. Branka je uz novinarku Maju Sever i volonterku Mateju Medlobi prije pet godina pokrenula humanitarnu inicijativu „Ljudi za ljude“ kako bi rješavala probleme siromaštva, ali i uvjeta u kojima ljudi žive u tom kraju.

„Zahvalna sam novinarima koji su rekli istinu i koji su zapravo prikazali kako ovdje ljudi žive 25 god nakon rata, mnogi bez struje, vode, javne rasvjete, a to se sad vidjelo nakon potresa, da je ovaj kraj skroz zanemaren, da se ništa nije ulagalo. Država treba odlučiti hoće li ovo biti lovišta, ili da osiguraju uvjete za život“, kazala nam je Branka, koja je i istaknula kako je obnovljeno tek 40 kuća na glinskom području, i sve preko udruga ili donacija pojedinaca.

„Hvala vašoj umirovljeničkoj udruzi, čim ste nam uplatili prvi novac, kupili smo kontejner sa sanitarnim čvorom obitelji Bjelajac. Zamislite, šestoročlana obitelj je morala ići na toi-toi. Onda i s te dvije drvene kuće ste pomogli. To su lijepe stvari što rade mali ljudi, ali mi smo morali biti potpora državi u obnovi, na kraju mi radimo obnovu, a država ništa.“

Na posljednjom sastanku u Županiji rečeno je da će država obnavljati 300 kuća godišnje, što znači da bi tim

tempom obnova trajala deset godina, kazala je Branka, te dodala kako pola njih onda i neće dočekati obnovu, što je možda i cilj ovakve sporosti države. Problem se pojavio i kada je ukinuta dostava toplih obroka za 600 osoba koje su smještene u kontejnerima, no nakon što je Branka izašla u medije s tim, obroci su vraćeni.

„Zamislite kako je zimi kad se kuha u tim kontejnerima. Vani hladno, unutra toplo, voda se slijeva niz zidove. Ti kontejneri su predviđeni da se u njima živi mjesec dana, a ljudi su u kontejnerima već 13 mjeseci. Puno je uredskih kontejnera koji nemaju sanitarni čvor i izolaciju, i nažalost puno ljudi još živi u takvim kontejnerima. Situacija je užasna i nešto se treba promijeniti“, zaključila je za kraj Branka i odjurila na novi zadatak.

PULA – OGRANAK PROSVJETA Cvijeće za 90. rođendan

U oči Božića odbor Ogranka Prosvjeta pozvao je na druženje osnivače tog Ogranka iz 2001. godine. Predsjednica Ogranka Prosvjeta Dubravka Karčić zahvalila je na hrabrosti, upornosti i ustrajnosti da Ogranak opstane svih ovih 20 godina, s mnogo sadržaja i prepoznatljivosti. U ove dvije godine nažalost morale su izostati brojne aktivnosti po kojima je Ogranak bio poznat. U zamjenu za njih, zbog dobro poznate situacije, uvode se neke nove. Jedna od njih je čestitka za blagdane i personalizirane čestitke za rođendan članovima Ogranka.

Osnivači su bili vidno uzbuđeni, sretni da ih nisu zaboravili i da se ponovno vide, popričaju, druže se, našale na račun svojih aktivnosti te nazdrave blagdanima i novoj „boljoj“ godini koja dolazi. Prve čestitke Ogranka uručene

su upravo njima, sa željom za dobro zdravlje i vedre i vesele trenutke u novoj godini. Vrata Ogranka su im uvijek otvorena za njihove dobre ideje, savjete i čašicu razgovora.

Susret je bio prigoda da se prva personalizirana rođendanska čestitka uruči Hedvigi Karčić, prof. pedagogije u mirovini, jednoj od osnivačica Ogranka, koja je u oči Božića proslavila svoj 90. rođendan.

„Svojim raznovrsnim idejama i aktivnostima obogatili ste djelatnost SUH-a i samog Ogranka Prosvjeta“, istaknuo je u svojoj čestitci Predsjednik SUH-a Lučo Pavletić, predajući joj prigodne poklone. Čestitale su joj i dvije njene učenice Bruna Jovanović i Loreta Gropuzzo, prisutne na druženju.

Iznenadena pažnjom, Hedviga je zahvalila na dobrim željama, s porukom da bi bilo dobro Ogranak ojačati novim „mlađim“ članovima. Pozvala je sve prosvjetare koji su u ove dvije godine otišli u mirovinu da se aktivno uključe u Udrugu SUH-a, Ogranak Prosvjeta, te tako ojačaju i osveže rad novim idejama. Druženje je nastavljeno uz rođendansku tortu te puno veselih zgoda i trenutaka aktivno provedenih u Ogranku Prosvjeta.

Dubravka Karčić

TROGIR Bućkanje u toplicama

Članovi SUH-ove podružnice iz Trogira svoje blagdanske praznike proveli su u Daruvarskim toplicama od 27. prosinca 2021. do 6. siječnja 2022. godine. Ukupno 46 članova ugodno se zabavljalo, u rekreaciji i zdravstvenoj rehabilitaciji lječilišta u Daruvaru. Riječ je o mjestu koje pruža mir, sklad s prirodom, zdravstvene tretmane i zdravu prehranu. Našim Trogiranima na usluzi su bili izvori ljekovite terminalne vode, unutarnji bazeni, fizikalne terapije i toplo druženje s osobljem.

Išlo se i u razgledavanje znamenitosti ovog prekrasnog grada, čija arhitektura obiluje ljepotom i visokim standardom. Svakako treba istaknuti dvorac grofa Jankovića koji se nalazi u samom središtu grada, koji je jedna od najvrjednijih baroknih građevina u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji, a koji se jako dojmio naših penzića. Posjetili su i sobu Židovske kulture, gdje su uz prisustvo predstavnika turističke zajednice informirani o povijesti židovske zajednice u Gradu Daruvaru.

Na odlasku iz toplica Trogirani su rastanak začiniili pjesmom „a sad adio do novog susreta“, pozdravili se i zahvalili osoblju lječilišta Daruvarske toplice koje je profesionalno i prijateljski odradili svoj posao.

Tonći Barada

Potpis novog ugovora s Thalassoterapijom

Nekoliko SUH-ovih podružnica i udruga dugogodišnji su korisnici usluga Thalassoterapije Crikvenica, specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju, koja našim umirovljenicima nudi doista kompletnu uslugu, od specijalističkih pregleda i dijagnostike, medicinskog wellnesa, kao i smještaja. Najčešći dolasci SUH-ovih penzića u ovu bolnicu odvijaju se ljeti, jer zbog pristupačnih cijena i izvrsne lokacije (položaj je u samoj uvali kristalno čistog mora, u blizini šljunčane plaže i 6 km duge šetnice) to je najatraktivnije doba godine. Tako naši umirovljenici uživaju u ljetnim radostima, ali mogu obaviti i važne medicinske preglede, ili ići na rehabilitaciju.

S obzirom da je SUH već dugi niz godina imao isti, nepromijenjeni ugovor o suradnji s tom tvrtkom, a cijene i uvjeti na tržištu su se bitno promijenili, dana 14. prosinca 2021. godine predsjednica SUH-a Jasna Petrović i predstavnik Thalassoterapije Crikvenica Emin Cajlaković, potpisali su novi ugovor o poslovnoj suradnji, kojim se daju povlastice. Tako svaki član SUH-a uz predočenje članske iskaznice SUH-a i osobne iskaznice dobiva 10 posto popusta na sve usluge, a na svaku 21 osobu u grupi jedna osoba dobiva gratis uslugu.

Uz ugovor je objavljena i ponuda za 2022. godinu, s cijenama smještaja i usluga bilo za individualne, bilo za grupne goste, i to za smještaj u vilama Dalmacija i Istra. Detalje o ponudi možete pronaći na web stranici SUH-a na sljedećem linku:

<https://suh.hr/index.php/povlastice/ugovorni-partneri>

I.K.

Nakon božićne i novogodišnje stanke, 18. siječnja 2022. godine ponovno su otvorena vrata zagrebačke podružnice SUH-a Trešnjevka Sjever, i to svakog utorka od 10 do 12 sati. Čelnici podružnice osmislili su brojne aktivnosti koje će realizirati u sljedećem razdoblju. Prvo je 25. siječnja održan sastanak s predstavnicama Hrvatske udruge kreativnih amatera (HUKA) koji su im prezentirali svoj projekt Zlatne ruke, a za provođenje kojeg su dobile financijska sredstva od EU, a već sljedećeg utorka, 2. veljače održana je i prva radionica točkanja u sklopu tog projekta. Na prvoj radionici sudjelovalo je pet članica, bilo je kreativno, ugodno druženje.

No, točkanje i nije baš jednostavno, zahtijeva strpljenje, preciznost i koncentraciju. Radionica se održala i sljedećeg utorka i opet je bilo odlično, te će se nastaviti svakog utorka. Radionice su besplatne za sve umirovljenice/ke starije od 65 godina te se pozivaju svi koji su zainteresirani da se pridruže na adresi MO Nikola Tesla, Ozaljska 16 u Zagrebu, uz uvjet posjedovanja Covid potvrde i nošenja maske. U planu je i organizacija mini zdrav-

stvenog pregleda u suradnji s Crvenim križem Grada Zagreba. Svi stari i oni koji žele postati novi članovi mogu doći utorkom uplatiti članarinu, koja je kao i dosad 50 kuna.

V.B.

Podružnica SUH-a Studentski grad iz Zagreba nastavila je sa svojim brojnim aktivnostima. Početkom siječnja održana je prva radionica „pamćenja“ u sklopu EU projekta, gdje su članovi vježbali svoje moždane vijuge. Dio članstva 13. siječnja posjetio je Tiflološki muzej i Memorijalni stan Marije Jurić Zagorke. U stanu se nalazi dio namještaja i predmeta koje je Zagorka koristila za svog života od sredine 1930-ih godina do smrti 1957. godine. Uz bidermajer garnituru s dvosjedom, dvije fotelje i stolićem, komodom i velikim ogledalom, ističu se bidermajer pisaći stol i pisaći stroj Remington, te staklene vitrine s lentama i zahvalnicama koje je Zagorka dobivala od svojih štovatelja/ica.

Tri dana kasnije članovi su odlučili protegnuti noge i

STUDENTSKI GRAD

Zanimljivo u policijskom muzeju

osvojiti sljemenski vrh, a uskoro se sedam članica opustilo na predstavi u jednom zagrebačkom kazalištu. U prostorijama podružnice 25. siječnja u sklopu još jednog EU projekta vrijedne ruke članica naučile su tehniku pletenja rukama. Početkom veljače održana je i radionica točkanja i pletenja košara od papira, zatim su se članovi na jednom okupljanju svi obukli u crvene majice, kako bi dali podršku javnozdravstvenoj kampanji pokrenutoj radi podizanja svijesti o moždanom udaru kod žena.

Jako zanimljiv bio je i obilazak Muzeja policije, gdje je dvadesetak članova imalo besplatan ulaz i vodiča, a gdje su mogli vidjeti i relikte ne tako davne prošlosti, odoru „milicajca“ iz prošle države, starije verzije policijskih motora, kao i ratne trofeje iz Domovinskog rata, u kojem su brojni policajci ugradili svoj život u obrani naše zemlje. Već su u planu i izleti kao i organizacija smještaja za ljetovanje članova na moru.

I.K.

DUGO SELO Radno druženje na šetnici

Dvadesetak članova SUH-ove udruge Dugo Selo zasukalo je rukave u subotu 12. veljače 2022. godine i očistilo šetnicu pored nogometnog igrališta u tom gradu. Uz dobro društvo i smijeh, ništa nije bilo teško, te je šetnica koja je duže vremena bila zatrpana smećem, vrijednim radom naših penzića očišćena. Nakon toga je uslijedila i nagrada za sve volontere, svima je podijeljen grah, a nije nedostajalo i dobrog pića, popio se poneki liker i nazdravilo dobro obavljenom poslu.

Inače, udruga SUH Dugo Selo na društvenim mrežama objavila je „Poziv na suradnju“, kojim se pozivaju svi umirovljenici tog grada da se priključe radu te udruge SUH-a. U dokumentu se, između ostalog, navode i pogodnosti koje imaju članovi SUH-a, poput osigurane primarne pravne pomoći u središnjici SUH-a u Zagrebu, brizi za starije i nemoćne članove koje čelnici ove udruge redovno posjećuju, organiziranju izleta i ljetovanja na moru u Crikvenici i još puno toga...

Milivoj Marić

Pilići od vrećica za smeće

Članice SUH-ove zagrebačke podružnice Peščenica postale su prave umjetnice, jer svakoga četvrtka od 16 do 18 sati u prostorijama podružnice izrađuju razne ukrasne predmete. Svaki susret četvrtkom donese nešto novo, ili je na redu radionica točkanja, ili dekupaža, ili izrada nakita od takozvanog hobby kita (pribora). Konačni proizvodi doista su prekrasna umjetnička djela, a zadovoljstvo učinjenim doista je veliko za 10 do 15 članica koje pohađaju ove radionice.

Posebno zanimljiva je bila izrada pilića za nadolazeći Uskrs, kojeg su izrađivale, vjerovali ili ne, od žutih vrećica za smeće. Osim radionica, podružnica se sprema i za jednodnevan izlet u Đurđevac 19. veljače 2022. gdje se planira obilazak muzeja grada Đurđevca, ali i ručak i zabava u jednom lokalnom hotelu.

Mirjana Novačić

RUGVICA Korona zaustavila sve

Nova eksplozija pandemije koronavirusa poprilično je naštetila aktivnostima podružnice SUH-a u Rugvici. Naime, zbog straha od zaraze članovi se boje okupljanja te je sve pomalo zamlrlo. Tako je početkom godine bio organiziran izlet na Mali brijeg na vrhovima Bilogore,

no zbog jako malog odaziva i od tog se odustalo. Ipak, sredinom veljače 2022. kreće se s prikupljanjem članarine, jer se očekuje da će do proljeća aktivnosti živnuti, odnosno da će pandemija posustati.

Članovi Predsjedništva podružnice cijelo vrijeme su u telefonskom kontaktu, te se

radi na planu i programu za natječaj kojeg svake godine raspisuje Općina Rugvica, a kojim se uspješno priskrbe važna sredstva za rad podružnice. I inače treba pohvaliti suradnju s općinom, koja uvijek ima sluha za potrebe članova ove podružnice.

Stjepan Sekulić

DONJI MIHOLJAC Pikadom u metu

Udruga SUH-a iz Donjeg Miholjca usprkos koronavirusu svoja vrata praktički stalno drži otvorena. U poslijepodnevnom satima, točnije od 17 sati svakog dana na repertoaru su neke aktivnosti. Primjerice, ponedjeljkom muško članstvo igra pikado, utorkom žene kartaju i idu na nordijsko hodanje, srijedom pikado igraju žene, četvrtkom muškarci igraju stolni tenis... Pa onda još u subotu su na programu izrade raznih nakita i ukrasa ručnim radovima.

Iako je tek veljača, misli su već na ljetu, pa se tako krenulo s upisivanjem članova zainteresiranih za odlazak na ljetovanje na more u Crikvenicu. Ići će se kao i obično u dvije ture po sedam dana, a prva tura će krenuti 24. kolovoza. Svi koji žele osigurati svoje mjesto u autobusu moraju što prije platiti 200 kuna akontacije za prijevoz. Upisati se može utorkom i četvrtkom od 10 do 12 sati.

Zlatko Risek

SPLIT Proslavili kišno Valentinovo

Članovi udruge SUH-a Split odlučili su proslaviti Valentinovo van svoga grada, odluka je pala na Trilj i restoran „Premijer“. No, ideja je bila da osim proslave Valentinova se posjeti i obližnji izvor rijeke Rude, no tu ideju pokvario je jaki pljusak, zbog čega je autobus sa 33 člana SUH-a otišao direkt u Trilj u spomenuti restoran. No, i prije dolaska u Trilj, zabava je već krenula, naime u autobusu su se pjevale pjesme uz neizostavnu svirku gitare.

U restoranu je pak vladala odlična atmosfera, svi su jako dobro opustili, a za glazbu je bio zadužen jedan profesionalni pjevač iz Sinja koji i inače pjeva na okupljanjima naših umirovljenika u Splitu. Plesalo se i pjevalo, uglavnom ljubavne pjesme, jer ipak je prigoda bila prava, dan zaljubljenih. Uz zabavu koja je bila odlična, naši penzići posebno ističu i „spizu“, za koju kažu da je bila vrhunska. Inače, vodstvo udruge moralo je u izolaciju zbog

koronavirusa, no od 4. veljače 2022. vrata udruge su ponovno otvorena od ponedjeljka do četvrtka od 9 do 12 sati.

Asja Tomin

Otrov ili božanski napitak

Crna kava je droga s najrasprostranjenijom upotrebom. Često spominjanje koristi od kave, osjećaj budnosti i povećanje energije na jednoj strani i osjećaj opuštenosti na drugoj, imaju i svoju drugu stranu medalje. Iznenadjujuće je kako je lako pretjerati u pijenju kave. Međutim, ono što više brine mnoge ljude je pitanje da li svakodnevno pijenje umjerenih količina kave može biti štetno. Na primjer, uzrokuje li kava rak, srčana oboljenja ili neke druge ozbiljne bolesti.

Mnogi od nas bili su izloženi kavi još prije nego što su se rodili. Međutim, današnje trudnice često izbjegavaju kavu zbog straha da ona može izazvati abnormalnosti u razvoju ploda. Međutim, stroga ispitivanja na većim grupama nisu potvrdila tu vezu. U jednoj velikoj studiji, čak i one trudnice koje su pile puno crne kave nisu imale veći rizik od niskih porođajnih tjelesnih težina i razvojnih anomalija njihovih beba.

Međutim, nakon poroda kofein u majčinom mlijeku može utjecati na ponašanje novorođenčeta. Naravno, tu se ne misli na jednu ili dvije šalice kave dnevno, već na veće količine, što može dovesti do toga da bebe teže zaspu i postanu razdražljive.

Kava uzrokuje rak?

Pouzdan znanstveni dokazi ukazuju da konzumiranje kave nije u uskoj vezi s pojavom čvorića u dojka (tzv. fibrocistično oboljenje), odnosno da pijenje kave dovodi do raka dojke. S druge strane, u zadnjih desetak godina pojavljivali su se tu i tamo članci koji su povezivali kavu s različitim drugim vrstama raka, npr. mokraćnog mjehura, gušterače i debelog crijeva.

Međutim, istraživači i drugi znanstvenici nisu uspjeli naći jasnu i čvrstu vezu. Dakle, za sada ne izgleda vjerojatno da kava igra neku znatniju i zamjetljiviju ulogu u uzrokovanju bilo kojeg od tih vrsta raka, ali i onog jajnika, bubrega itd. Neke su studije (a najvažnija je ona obavljena u Norveškoj, gdje žive jedni od najvećih konzumenata kave na svijetu) otkrile da one osobe koje piju više od 2 do 3 šalice dnevno imaju veće razine kolesterola u krvi.

Nema sumnje u to da šalice kave povećava krvni tlak. Međutim, to povećanje je obično blago i ne postoji jasan dokaz da redovno pijenje kave uzrokuje visok krvni tlak u inače zdrave osobe ili da ga značajno pogoršava u osobe koja već ima hipertenziju. Kava također ima reputaciju da izaziva poremećaj srčanog ritma (aritmiju), ali i ova tvrdnja je uglavnom pretjerana. Ipak, kava može izazvati ozbiljne poremećaje srčanih otkucaja kod nekih ljudi, posebno onih koji već od prije imaju prisutno neko srčano oboljenje ili uzimaju određene lijekove.

Cigarete kao suputnik

Ima li kava neke nepovoljne učinke na zdravlje - o tome se još uvijek naveliko raspravlja. Mnogi faktori kompliciraju istraživanja. Osim toga, kava je obično u vrlo čvrstom društvu s cigaretama. Odstraniti učinak cigareta može biti vrlo teško. Sljedeći problem je u tome što kava za jednog čovjeka može biti božansko piće, dok za drugoga, u isto vrijeme, ona može biti „otrov“. Kemijski sastojci i točan sastav šalice kave može znatno varirati (ovisno o vrsti kave, načinu pripremanja itd.).

S obzirom da nitko nije sasvim siguran koje su komponente u kavi biološki aktivne, teško je obaviti detaljne laboratorijske studije tog pića. Kofein, koji je najpoznatiji i najbolje proučen možda i nije sastojak koji ima i najveći utjecaj na zdravlje. Lijepa ilustracija toga jest kava bez kofeina koja isto tako djelotvorno provocira želudac na lučenje kiseline kao i obična kava.

Dakle, što se može zaključiti o kavi i zdravlju? Ne postoji konačni dokaz da kava pridonosi pojavi bolesti. Iako postoje određene naznake da pijenje kave u većim količinama može kod nekih ljudi stvoriti predispoziciju za oboljenje srčanih, koronarnih krvnih žila, dotle, sasvim sigurno, drugi aspekti našeg ponašanja (kao što je pušenje cigarete i prehrana s većim količinama masnoća i životinjskog porijekla) doprinose mnogo više bolestima, kao što su srčana oboljenja i rak, nego što to čini sama kava.

dr. Ivo Belan

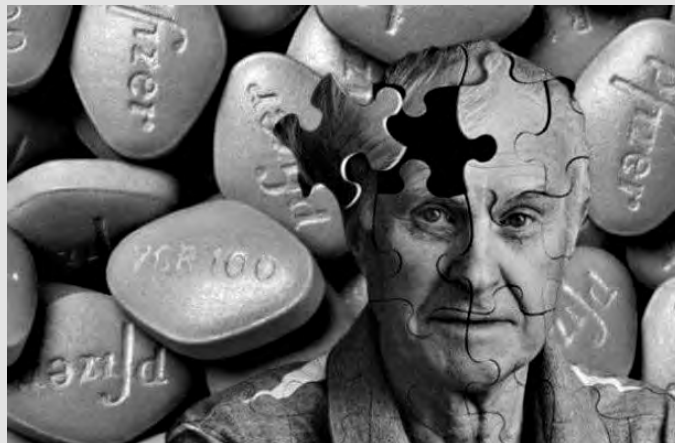
ZANIMLJIVO OTKRIĆE

Viagrom protiv Alzheimerera

U studiji objavljenoj u znanstvenom časopisu Nature Aging, istraživači sa sveučilišta Cleveland objavili su kako bi se Viagra u budućnosti mogla koristiti kao lijek za prevenciju Alzheimerove bolesti. Nakon analize medicinskih podataka više od 7 milijuna pacijenata, došli su do otkrića da su muškarci koji su redovito uzimali Viagru imali 69 posto manji rizik od obolijevanja od Alzheimerove bolesti.

Prije nego što je Viagra postala poznata kao lijek za erektilnu disfunkciju, prvotna namjena joj je bila poboljšanje cirkulacije krvi djelujući na krvne žile, kao i za visoki tlak u venama koje opskrbljuju pluća. U ovom istraživanju Viagra je s još nekoliko lijekova ispitivana može li utjecati na smanjenje nakupljanja toksičnih proteina koji izazivaju tu bolest, te se pokazala najučinkovitijom.

Zbog tog otkrića sada su u pripremi nove faze ispitivanja kako bi se konačno utvrdile kliničke koristi Viagre, ali se i proširilo istraživanje njezinih učinaka i na druge neurodegenerativne bolesti poput Parkinsonove i amiotrofične lateralne skleroze, ali i ispitala učinkovitost za

ženski spol. Liječnici upozoravaju da je, dok se ne utvrdi konačna učinkovitost, još prerano za prepisivanje Viagre za Alzheimerovu bolest. Dakako, ne škodi uzimati je za uobičajene svrhe...

Starije osobe su lakše podnijele pandemiju

Kako se bolest koronavirusa počela širiti u SAD-u već početkom 2020. starije odrasle osobe doživjele su nerazmjerno veće štetne učinke od pandemije, uključujući teže komplikacije, veću smrtnost, zabrinutost zbog poremećaja njihove dnevne rutine i pristupa skrbi, poteškoće u prilagodbi na tehnologije poput telemedicine i zabrinutost da bi izolacija mogla pogoršati postojeće mentalne zdravstvene probleme. Starije osobe obično imaju blažu reaktivnost na stres i općenito bolju emocionalnu regulaciju stresa od mlađih odraslih osoba, ali s obzirom na razmjer i veličinu pandemije, postojala je zabrinutost zbog krize mentalnog zdravlja među starijim osobama.

Zabrinutost se odnosila na starije odrasle osobe i kod kuće i u domovima za starije osobe, jer je kontakt s prijateljima, obitelji i skrbnicima postao ograničen. Rani podaci sugeriraju mnogo nijansiraniju sliku. Suprotno očekivanjima, starije odrasle osobe kao skupina mogu biti otpornije na anksioznost, depresiju i poremećaje mentalnog zdravlja povezane sa stresom karakteristične za mlađu populaciju tijekom početne faze pandemije COVID-19.

Žene su osjetljivije

Otprilike osam mjeseci od početka pandemije, višestruke studije su pokazale da starije odrasle osobe mogu biti manje negativno pogođene poremećajima mentalnog zdravlja nego druge dobne skupine. U kolovozu 2020. Centri za kontrolu i prevenciju bolesti objavili su istraživanje, provedeno od 24. do 30. lipnja 2020., na 5.412 odraslih osoba koje žive u zajednici diljem SAD-a, uz napomenu da je 933 sudionika u dobi od 65+ godina prijavilo značajno manji postotak anksioznog poremećaja (6,2%), depresivnog poremećaja (5,8%) ili poremećaja povezanog s traumom ili stresom (9,2%) u odnosu na sudionike u mlađim dobnim skupinama. Prema izvješću, od 731 sudionika u dobi od 18 do 24 godine, 49,1% prijavilo je anksiozni poremećaj; 52,3%, depresivni poremećaj itd.

Od 1.911 sudionika u dobi od 25 do 44 godine, 35,3% prijavilo je anksiozni poremećaj; 32,5%, depresivni poremećaj; i 36% za poremećaje povezane sa stresom. Slično je i sa 895 sudionika u dobi od 45 do 64 godine. Starije odrasle osobe, u usporedbi s drugim dobnim skupinama su prijavile niže stope nove ili povećane upotrebe supstanci i suicidalnih ideja u prethodnih 30 dana, sa stopama od 3% odnosno 2%.

Ovi su nalazi slični drugim izvješćima iz zemalja s visokim BDP-om po stanovniku. Poprečna studija koja je uključivala 3.840 starijih odraslih osoba u zajednici u dobi od 18 do 80 godina iz Španjolske

primijetila je da starija dob (60-80 godina) u usporedbi s mlađom dobi (40-59 godina) registrira niže stope anksioznosti, depresije i posttraumatskih stresnih poremećaja. U ovoj studiji žene su imale veću prevalenciju anksioznosti, PTSP-a i simptoma depresije od muškaraca. Studija koja je uključivala 776 odraslih Amerikanaca i Kanađana koji žive u zajednici koji su koristili 7-dnevni dnevnik za praćenje utjecaja i stresa pokazala je da su starije odrasle osobe u usporedbi s mlađim odraslim osobama i odraslima srednje dobi imale manje negativnih učinaka te da su češće prijavljivali pozitivne dnevne događaje od mlađih skupina, unatoč sličnoj razini percipiranog stresa.

Veći rizik za siromašne

Nalazi predstavljaju iskustvo tijekom prvih nekoliko mjeseci pandemije. Dugoročni učinci COVID-19, posebno u zemljama poput SAD-a s vrlo visokim stopama bolesti, ostaju nejasni. Dugotrajni stresori na populacijskoj razini mogu povećati stopu stanja mentalnog zdravlja kao što su dugotrajni poremećaj tuge, depresija i anksioznost. Naime, iako starije odrasle osobe mogu imati bolje ishode mentalnog zdravlja nego što se očekivalo, oni iz manje zastupljenih manjina ili s nižim prihodima kućanstva ili koji služe kao neplaćeni njegovatelji imaju nerazmjerno povećan rizik od negativnih zdravstvenih ishoda. Trenutno dostupni podaci također ne pružaju perspektivu o podskupinama starijih osoba poput onih s demencijom, onih koji se brinu o osobama s demencijom ili onih koji borave u ustanovama za pomoć pri stanovanju ili staračkim domovima. Učinak komorbidnih kroničnih medicinskih ili psihijatrijskih stanja također je za sada nejasan.

Otpornost na mentalna oboljenja može odražavati interakciju između unutarnjih čimbenika (npr. biološki odgovor na stres,

kognitivni kapacitet, osobine osobnosti, fizičko zdravlje) i vanjskih resursa (npr. društveni status, financijska stabilnost).

Velik dio početne zabrinutosti koji se odnosio na to kako će starije odrasle osobe reagirati na COVID-19 temeljio se na tome kako će se usamljenost i izolacija pogoršati kako bi se provodile mjere izolacije. Negativan utjecaj usamljenosti među starijim osobama dobro je dokumentiran. Međutim, unatoč toj ranoj otpornosti, starije odrasle osobe izrazile su zabrinutost za svoju dugoročnu tjelesnu i financijsku dobrobit.

Kvaliteta, a ne količina odnosa

Nadalje, kvaliteta, a ne broj društvenih veza, također može biti faktor. Stoga, za starije odrasle osobe koje doživljavaju izolaciju, bliskiji ili značajniji odnosi mogu biti zaštitni, a ne samo više interakcija s drugima. Održavanje tih veza tijekom pandemije može zahtijevati bolju sposobnost korištenja tehnologije za povezivanje s voljenima.

Dodatni čimbenik koji treba uzeti u obzir je mudrost, složena crta osobnosti koja se sastoji od specifičnih komponenti, uključujući prosocijalna ponašanja kao što su empatija i suosjećanje, emocionalna regulacija, sposobnost samorefleksije, odlučnost uz prihvaćanje neizvjesnosti i raznolikosti perspektiva, društveno savjetovanje i duhovnost.

Podaci iz različitih studija suprotstavljaju se brojnim osobnim pričama o tome koliko je pandemija bila teška za stariju populaciju. Mnoge starije osobe nemaju resurse potrebne da se nose sa stresom COVID-19. To može uključivati materijalne (npr. nedostatak sredstava za život, izostanak pristupa pametnoj tehnologiji), društvene (npr. nekoliko članova obitelji ili prijatelja) ili kognitivne ili biološke (npr. nemogućnost bavljenja tjelesnim vježbama ili sudjelovanje u aktivnostima ili rutinama) resurse. Pokazalo se kako je od posebne važnosti uloga tehnologije, koja se pokazala kao važan čimbenik za održavanje društvene povezanosti, kao i za pristup uslugama mentalnog zdravlja.

Velika pandemija 2020. bila je jedinstveni stresor koji je utjecao na zajednice diljem svijeta. Ipak, važno je napomenuti da su neke pojedinačne studije iz različitih zemalja pokazale da brojne starije osobe ne doživljavaju nerazmjerno povećane negativne posljedice na mentalno zdravlje razmjerno povećanim rizicima s kojima su se suočili tijekom prvih nekoliko mjeseci pandemije COVID-19.

(dr. Ipsit V. Vahia ; dr. Dilip V. Jeste, dr. Charles F. Reynolds III – JAMA Network)

„Suprotno očekivanjima, starije odrasle osobe kao skupina mogu biti otpornije na anksioznost, depresiju i poremećaje mentalnog zdravlja povezane sa stresom karakteristične za mlađu populaciju tijekom početne faze pandemije COVID-19“

Tko mora prijaviti inozemnu mirovinu

Pitanje: Uz mirovinu iz Hrvatske, imam i mirovinu iz Slovenije. Prebivalište mi je u Hrvatskoj. Porezna uprava pozvala je korisnike inozemnih mirovina da dobrovoljno prijave inozemnu mirovinu kao prihod. Do sada to nisam prijavljivao, jer su mi prihodi mali. Da li se moram javiti i da li to moram prijavljivati? (**A.S., Varaždin**)

Odgovor: Sve osobe koje su rezidenti za porezne obaveze, dužni su prijaviti inozemna primanja. Ta obaveza postoji već duže vrijeme i Porezna uprava je već ranijih godina upućivala poziv da se inozemni prihodi, dakle inozemne mirovine prijave kod njih. Kako ste vi rezident, dakle obveznik prijave, ukoliko ste državljanin RH i u RH imate stalno prebivalište, uobičajeno boravište ili prijavljenu djelatnost, to je i Vaša obveza.

Porezna uprava uputila je novi poziv jer je uočeno da dio rezidenata još uvijek nije prijavio inozemne prihode koji mogu biti i mirovine, ali i neki drugi inozemni prihodi. Visina Vaših prihoda nije odlučujuća i Vaša obaveza godišnje prijave prihoda postoji bez obzira na to. U daljnjem postupku utvrditi će se da li ste obavezni platiti ili ne, a što zavisi od visine prihoda, od odredbi eventualnog međunarodnog ugovora RH i države u kojoj ste ostvarili mirovinu, već plaćenog poreza u državi inozemne mirovine, Vaših poreznih olakšica, itd.

Preporučamo Vam da iskoristite poziv za dobrovoljnu prijavu jer ćete tako izbjeći kaznu i kamate, kako je to navedeno i u pozivu Porezne uprave. Tek kada se donese godišnje porezno rješenje znat će se da li ste obavezni nešto platiti ili ne, obzirom na male prihode.

Povrat ulaganja od vanbračne supruge

Pitanje: Živio sam 10 godina u vanbračnoj zajednici koja je nedavno prestala. Živjeli smo u stanu vanbračne supruge koji je imala od ranije, ali u koji sam ja dosta ulagao. Nismo imali neki formalni ugovor o financiranju kućanstva i ulaganju, ali sam ja snosio većinu svih troškova jer sam jednostavno imao bolju mirovinu. Obzirom na visinu troškova i ulaganja, a i moje sadašnje financijsko stanje i potrebe za plaćanje doma umirovljenika i liječenja, želio bih povratiti barem dio svojeg novca jer to smatram ispravnim. Bivša vanbračna supruga to ne priznaje. Što mogu učiniti? (**S.B., Zagreb**)

Odgovor: Nažalost, u nezahvalnoj ste situaciji već samim time jer ne postoji neki formalni ugovor o vašem dogovoru s bivšom vanbračnom suprugom glede ulaganja u stan i ostalog financiranja. Ukoliko imate dokaze o usmenom ugovoru i dogovoru (pisma, svjedoke, račune na vaše ime, ugovor na vaše ime s majstorima i sl.) oni vam mogu pomoći, ali cijela materija je kompleksna i treba ju sagledati kroz propise glede ulaganja u tuđu nekretninu, možebitnog suvlasništva, ali i propise o obveznom pravu kao što je nečije stjecanje bez osnova, moguće ortaštvo. Svakako Vam je potrebna profesionalna pomoć radi procjene pravne situacije i odluke kako i što dalje.

Bez obzira na buduće radnje, savjetujemo da se

pisanim putem obratite bivšoj vanbračnoj supruzi i zatražite dogovor oko vraćanja Vaših ulaganja, te ih jasno i točno navedete (priložite dokaze ukoliko postoje i/ili navedite svjedoke) i predložite mirno rješenje sporne situacije. Zatražite pisani odgovor, odredite rok za odgovor i svakako sačuvajte dokaze o dostavi Vaše ponude tj. dopisa.

Ukoliko se dogovor ne postigne, ostaje Vam mogućnost sudskog spora pri čemu je važno voditi računa o zastarnim rokovima ovisno od vrste postupka i Vašeg zahtjeva koji bi postavili u tužbi protiv bivše vanbračne supruge. Ovisno o tome kakav zahtjev bi postavili, računat će se i zastara odnosno procjenjivat će se da li ste zakašnili sa svojim zahtjevom koji možete ostvariti putem suda.

Najjednostavnija oporuka

Pitanje: Željela bih sačiniti oporuku. Nemam zakonskih nasljednika. Ne želim imati troškove jer nemam financijskih sredstava niti mi odgovara angažirati odvjetnika i sl. Čula sam da mogu i sama napraviti oporuku. Kakvu oporuku trebam sačiniti da bi bila valjana? (**C.S., Poreč**)

Odgovor: Svaka osoba sposobna za rasuđivanje i starija od 16 godina može sačiniti vlastoručnu oporuku u kojoj raspolaže svojom imovinom za slučaj smrti. Vlastoručna oporuka je pisani dokument koji ste sami sastavili, napisali i potpisali.

Dakle, možete sami vašim rukopisom napisati i potpisati svoju vlastoručnu oporuku. Za njezinu valjanost nije potrebno ništa više. Vodite računa da je oporuka kao izraz vaše slobodne volje, vjerodostojna, čitljiva, jasna, s točno i pravilno označenom imovinom i nasljednicima. Korisno je navesti mjesto i datum pisanja. Ukoliko oporuka ima više listova dovoljan je potpis na zadnjoj strani, ali je korisno označiti brojkom stranice i potpisati svaku stranu.

Oporukom možete raspolagati cijelom svojom imovinom ili samo njezinim dijelom. Kako bi se vlastoručna oporuka mogla provesti, važno je dati do znanja da ona postoji a u praksi to obično znači da za nju zna oporučni nasljednik. Možete odrediti i izvršitelja oporuke.

Oporuku možete, ali i ne morate, upisati u Hrvatski upisnik oporuka pri Javnobilježničkoj komori.

Ponovni izračun mirovine

Pitanje: Kao umirovljenik zaposlio sam se na četiri sata na rok od 6 mjeseci. Doprinosi i sva ostala davanja mi se uredno plaćaju i uredno primam plaću. Koliko dugo moram raditi da bi mogao zatražiti ponovni izračun mirovine? (**A.K., Daruvar**)

Odgovor: Trebate raditi najmanje dvije godine, kako bi mogli zatražiti ponovni izračun mirovine. S obzirom da radite četiri sata odnosno pola radnog vremena, trebate raditi dvije godine kako bi ostvarili jednu godinu staža osiguranja. Tek s ostvarenom novom jednom godinom staža osiguranja imate pravo podnijeti novi zahtjev za ponovni izračun mirovine, i to ako ne nastavljate s radom, već imate barem jedan dan prekida radnog odnosa.

pravni savjeti

Odgovara:
Štefica Salaj
dipl. pravnica

Besplatno
pravno
savjetovanje
za članove
Sindikata
umirovljenika
01/4655111/244
ili 01/4615797
e-mail:
pravo.suh@
gmail.com

Vesna Bečić, predsjednica Povjereništva SUH Zagreb

Pozivam na jedinstvo!

Vesna je izabrana za predsjednicu na Izvanrednoj izornoj sjednici Vijeća Povjereništva SUH Zagreb održanoj 26. siječnja 2022., što je bio i jedan od povoda ovog intervjua. Njezin aktivizam u SUH-u započeo je prikupljanjem potpisa za Peticiju protiv siromaštva starijih osoba 2015. godine.

„Tih 26 tisuća prikupljenih potpisa za mene je bila potvrda da sam se uključila na pravi način i u pravu udrugu“, kazala nam je u uvodu i dodala kako je 2017. godine bila u najužem krugu organizacije prosvjeda umirovljenika u pet hrvatskih gradova, što je bio izrazito težak zadatak ali se uspjelo, jer je nekoliko tisuća građana izašlo na ulice, a formalna podrška Matice umirovljenika Hrvatske tada je dobivena samo u Gradu Zagrebu.

„Poštujem Maticu umirovljenika kao udrugu, ali kod njih su uvijek prisutni više revijalni sadržaji za umirovljenike poput izleta, plesa, druženja. Međutim, trebamo znati da se prava umirovljenika rješavaju u Saboru i pregovorima s vladajućima, a ne na zabavama. Zato je bitno da Nacionalno vijeće za umirovljenike i starije osobe, u čijem sastavu su i predstavnici dviju najvećih umirovljeničkih udruga SUH-a i MUH-a s jedne strane, te predstavnici vladinih institucija s druge strane, za pregovaračkim stolom zajedno predlažu rješenja akutnih problema vezanih uz umirovljenike.“

Svih ovih godina Vesna je u Povjereništvu SUH Zagreb koordinirala aktivnosti u podružnicama na području grada, a bilo ih je doista mnogo, redovito su sudjelovali na svim gradskim manifestacijama poput Tjedna druga i Gerontološkog tuluma te na sajmu za 50+ Pravo doba, koji se zbog pandemije zadnje dvije godine nije održao. Devet godina Povjereništvo organizira sportske susrete, zatim dane otvorenih vrata Povjereništva, razna edukativna predavanja i radionice o pravima, zdravlju, zaštiti itd.

Pandemija koronavirusa itekako je utjecala na ukupan život naših starijih sugrađana, kaže Vesna, i dodaje da je većina aktivnosti prekinuta, posebice izleti i druženja, a to umirovljenicima najviše nedostaje. Ova

situacija je utjecala i na pad broja članova udruge, jer kako se ljudi manje okupljaju, teško je i prikupiti članarinu, a mnogima je problem dolaziti samo zbog toga u podružnicu jer se boje moguće zaraze, kazala nam je Vesna, dodavši da su sada svi u strahu od dodatnih poskupljenja i energetskog udara na novčanik. Unatoč svemu, Vesna je preuzela kormilo Povjereništva, te joj je cilj povećati broj članova i osnovati nove podružnice u gradu.

„Pokrenut ćemo web stranicu Povjereništva i održati edukacijske radionice na kojima će se članstvo upoznati s korištenjem društvenih mreža. Pokrenut će se ponovno rad Psihološkog savjetovališta koje je prestalo s radom početkom ove godine. Osnaživat ćemo programe socijalne uključenosti osobito u uvjetima pandemije i rastućeg siromaštva. U suradnji s podružnicama preispitat ćemo potrebe svojih članova te navedene potrebe ugraditi u plan mjera za socijalni dijalog s nadležnim službama Grada Zagreba s kojima imamo izvrsnu suradnju.“

„Jedino udruženi, sa zajedničkim ciljevima, možemo učiniti nešto za dobrobit naših umirovljenika i starijih sugrađana. Jer, zajedno smo jači!“

Inače, Vesna je rođena Splitsanka, tamo je odrasla, udala se te rodila dvije kćeri te je jako vezana za taj grad. No, početkom 90-ih se preselila u Zagreb s obitelji zbog posla. Za vrijeme Domovinskog rata i suprug i ona su radili u Ministarstvu unutarnjih poslova, i oboje su dali svoj doprinos u borbi za samostalnu i neovisnu Hrvatsku, pa je Vesna i odlikovana Spomenicom domovinske zahvalnosti te medaljama „Bljesak“ i „Oluja“. S obzirom da je završila Fakultet političkih znanosti u Zagrebu, u MUP-u je najveći dio radnog staža provela na poslovima odnosa s javnošću i analitike. Kazala nam je kako je uvijek imala aktivistički duh, pa je često bila uključena u aktivnosti koje su povezivale vladine institucije i udruge civilnog društva.

„Surađivala sam sa udrugama - Ženskom sobom i Centrom za žene žrtve rata. Bila sam članica Vladinog povjerenstva za ravnopravnost spolova, članica Radne skupine Vladinog ureda za ljudska prava za borbu protiv diskriminacije i obiteljskog nasilja. Odlaskom u mirovinu 2015. godine najprije sam razmišljala nastaviti surađivati s udrugama

koje se bave ženskim pravima, ali ubrzo sam shvatila da svijest o zanemarenosti starijih građana i izrazito loš socijalno-ekonomski položaj umirovljenika i starijih osoba na putu prema kojem sam i sama krenula otvara potrebu da se uključim kao aktivist u SUH.“

Vesna je i predsjednica podružnice SUH-a Trešnjevka Sjever već pet godina. Većina članova podružnice su mahom stariji od 70 godina. Najčešće imaju potrebu pitati za pravne savjete jer ne mogu riješiti svoje imovinske probleme ili probleme s djecom.

„Nekima treba psihološka pomoć, a neki žele samo otvoriti dušu, s nekim popričati i popiti kavu. Rastuži to kad shvatiš koliko su ti stariji ljudi usamljeni. Djeca rade i žive svoje živote, a unuci su u svojim filmovima.“

Situaciju pogoršava i siromaštvo, kaže Vesna, i navodi da je prosječna mirovina za prosinac 2021. godine iznosila 2.646,90 kuna, a medijalna mirovina samo 2.441 kunu pa kad se tome doda da je udjel prosječne mirovine u prosječnoj plaći spao na 36 posto, potpuno je jasno kako žive hrvatski umirovljenici.

„Siromaštvo je ozbiljan problem, ono je rastuće, a posebice u situaciji inflacije i najavljenog energetskog udara, što će umirovljenici najviše osjetiti. Imamo 1,13 milijuna umirovljenika, a mirovinu manju od 3.000 kuna prima ih oko 62 posto. Usklađivanja mirovina su preniska. Dosad je oko 60 tisuća kućanstava (korisnici zajamčene minimalne naknade i osobne invalidnine) primalo vaučere za struju u iznosu od 200 kuna, a sada bi trebalo proširiti broj korisnika i na umirovljenike s najnižim mirovinama (granica siromaštva 2.927 kuna) te proširiti da se ti vaučeri koriste i za podmirivanje računa za plin, a ne samo za struju“, smatra Vesna.

Pohvalila je rad SUH-a posljednjih godina, koji se zajedno s MUH-om izborio za uvođenje nacionalne naknade za starije osobe, isplatu COVID dodatka, da pravo na rad do pola radnog vremena uz zadržavanje cijele mirovine ima većina umirovljenika, te sad slijedi borba za novi model obiteljske mirovine. Pokrenuta je inicijativa za uvođenje novog načina izračuna dodatnog zdravstvenog doprinosa te izmjenu Zakona o doprinosima i još puno toga...

Upitali smo Vesnu i što misli o političkoj umirovljeničkoj sceni u Hrvatskoj. „Iako u Hrvatskoj aktivno djeluje 13 umirovljeničkih stranaka, njihov glas se slabo čuje, gotovo pa nikako. Definitivno bi se trebale ujediniti i dogovoriti zajedničku platformu djelovanja. To bi trebale učiniti i umirovljeničke udruge kojih ima daleko više. Jedino udruženi, sa zajedničkim ciljevima, možemo učiniti nešto za dobrobit naših umirovljenika i starijih sugrađana. Jer, zajedno smo jači!“, poručila je Vesna za kraj.